

ประชุมคณะอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร ครั้งที่ 2/2565
วันพุธที่ 14 ธันวาคม 2565 เวลา 09.30 น.
ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(ห้อง 134-135)

ระเบียบวาระที่ 1

เรื่องประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ 2

เรื่องรับรองรายงานการประชุม

รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร ครั้งที่ 1/2565 วันที่ 26 เมษายน 2565

ระเบียบวาระที่ 3

เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

3.1 การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ ที่หน่วยงานมีการส่งเสริมการผลิตสมุนไพร / การจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2 โครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) ประเด็นการตรวจราชการแบบบูรณาการ

ระเบียบวาระที่ 4

เรื่องเพื่อทราบ

4.1 สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565 วันที่ 15 สิงหาคม 2565 โดย กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

4.2 (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566–2570

โดย กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ระเบียบวาระที่ 5

เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 การขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ ของหน่วยงานที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566–2570 ปีงบประมาณ 2566

5.2 การดำเนินการ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. 2565

5.3 ขอแก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งคณะกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร ที่ 1/2565 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ คณะที่ 2 คณะทำงานจัดทำระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร

ระเบียบวาระที่ 6

เรื่องอื่นๆ

ระเบียบวาระที่ 1

เรื่องประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุม

รับรองรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการวัตถุอันตราย

ครั้งที่ 1/2565 วันที่ 26 เมษายน 2565

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

- 3.1 การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ ที่หน่วยงานมีการส่งเสริมการผลิตสมุนไพร / การจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 3.2 โครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) ประเด็นการตรวจราชการแบบบูรณาการ

3.1 การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ ที่หน่วยงานมีการส่งเสริม การผลิตสมุนไพร / การจัดทำฐานข้อมูลสมุนไพร กระทบวงเกษตรและสหกรณ์

ตัวอย่างสหกรณ์การเกษตรสมุนไพรตำบลแม่หมอก จำกัด กรมส่งเสริมสหกรณ์ มาตรฐาน
การเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) พืชสมุนไพรหลักของสหกรณ์คือ ฟ้าทะลายโจร

ชาขงรางจืด แคปซูลฟ้าทะลายโจร แคปซูลขมิ้นชัน ลูกประคบสมุนไพร ยาหม่อง ซีฟ้างสมุนไพร

ตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปพืชสมุนไพร
ภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ กิจกรรมพัฒนาขีดความสามารถในการ
แข่งขันสินค้าเกษตรแปรรูป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (กสค.)

วิสาหกิจชุมชนสัมมาชีพบ้านเขาใหญ่
อำเภอปอทอง จังหวัดชลบุรี

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตสมุนไพรบ้านหนองสุวรรณ
อำเภอสอง จังหวัดแพร่

วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรใบบุญ
อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

วิสาหกิจชุมชนประสานมิตร
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
บ้านยาวสามัคคี
อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตัวอย่างกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน

ที่มีศักยภาพในการสร้างแบรนด์สินค้าเป็นชุมชนต้นแบบ (กวก.)

กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโฮมเอิร์ธ บ้านเวียงสอง ต.เวียง อ.เทิง จ.เชียงราย
“การพัฒนาสู่กลีเซอรีนว่านหางจระเข้ ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน”

กลุ่มหมอพื้นบ้านอำเภอบ้าน
อ.พาน จ.เชียงราย
“พัฒนาผลิตภัณฑ์ลูกประคบ
ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน”

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเกษตรกรแปลงใหญ่ผู้ปลูกพืชผักและสมุนไพร (ไร่สดใส) อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม
“ผลิตภัณฑ์สมุนไพร สบู่ขมิ้นชัน สบู่พลู พลูผง ขมิ้นชันผง ว่านชกมดลูกผง กระจับปักษ์ และลูกประคบ”

กลุ่มศรีแก้ว อ. ศรีรัตนะ จ.ศรีสะเกษ “ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอบแห้ง”

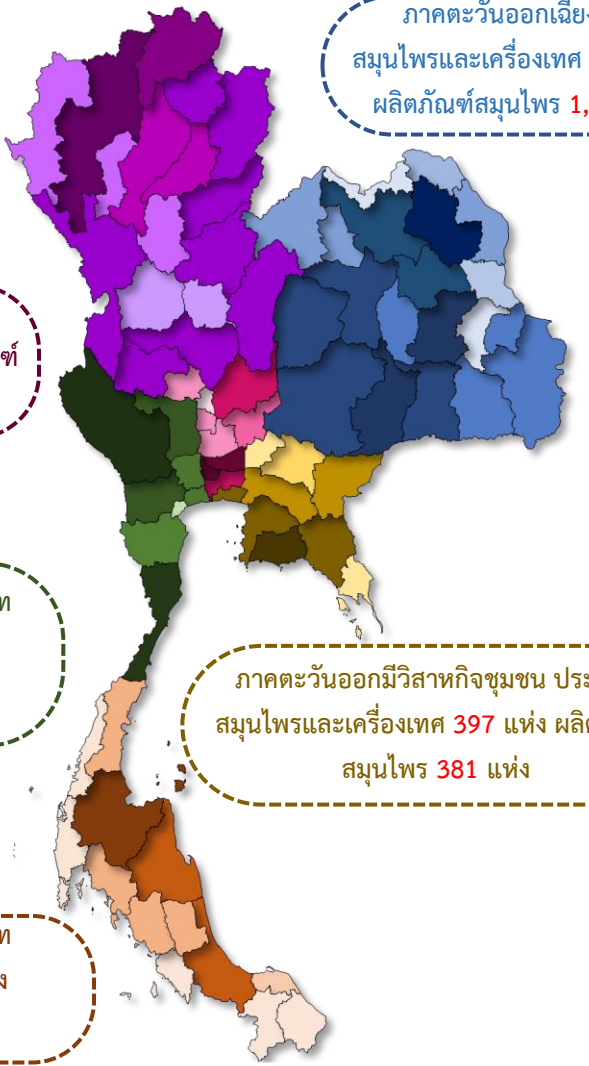

วิสาหกิจชุมชน ประเภท สมุนไพรและเครื่องเทศ 5,656 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 3,600 แห่ง

ภาคเหนือมีวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรและเครื่องเทศ 1,234 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 880 แห่ง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสมุนไพรและเครื่องเทศ 2,795 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 1,313 แห่ง

ภาคกลางมีวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรและเครื่องเทศ 144 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 265 แห่ง

ภาคตะวันตกมีวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรและเครื่องเทศ 444 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 330 แห่ง

ภาคตะวันออกมีวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรและเครื่องเทศ 397 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 381 แห่ง

ภาคใต้มีวิสาหกิจชุมชนประเภทสมุนไพรและเครื่องเทศ 642 แห่ง ผลิตภัณฑ์สมุนไพร 431 แห่ง

2) ข้อมูลการผลิตสมุนไพรที่สำคัญของเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ทั้งหมด 160 แห่ง (ข้อมูล ไตรมาส 1-2)

กรมส่งเสริมการเกษตร 77 แห่ง

กรมวิชาการเกษตร 21 แห่ง

สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 49 แห่ง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ 13 แห่ง

เป้าหมาย

การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลสมุนไพร
ระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวง

เพื่อผู้บริหาร/
การบริหารจัดการข้อมูลสมุนไพร

ระบบการทำงานแบบบูรณาการ
ระหว่างหน่วยงาน

แหล่งข้อมูล (Data Source)

- ฐานข้อมูลทะเบียนผู้ปลูกสมุนไพร พื้นที่ปลูกสมุนไพร
แปลงใหญ่สมุนไพร
- ฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บ
เกี่ยว
- ฐานข้อมูลการแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน
- ฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรและผู้ปลูกพืชสมุนไพรในระบบเกษตรที่
ดีเหมาะสม (GAP)
- ฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรและผู้ปลูกพืชสมุนไพรเกษตรอินทรีย์
(Organic farming)
- แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร
(Land Suitability) แยก S1 S2 S3 N
- แผนที่เขตการใช้ที่ดินปลูกพืชสมุนไพร (ขมิ้นชัน ไพล)
- ฐานข้อมูล ชื่อเกษตรกร แหล่งปลูกพืชสมุนไพร ในพื้นที่ สปก.
- ฐานข้อมูลกลุ่มเกษตรกรแปรรูปเบื้องต้น
- ฐานข้อมูลที่ตั้งโรงอบ

การจัดการข้อมูล (Data Catalog & Data Process)

ฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้
ประโยชน์ของประเทศไทย
ฐานข้อมูลสมุนไพรของสาธารณสุข

GIS

SUPERVISOR

SURVEY

ผลลัพธ์ (Output)

- ข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูก
- พื้นที่เกษตรกรมั่งคั่ง
- พื้นที่ปลูกสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน GAP Organic
- ข้อมูลการผลิตและจำหน่ายพืชสมุนไพร
- รายงานผลตามเป้าหมายตัวชี้วัด (แผนแม่บท
แห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทยฯ)
- ออกมาตรการ กำหนดนโยบาย
ช่วยเหลือ ส่งเสริม
- วางแผนการปลูก การขาย
- ต่อยอดพัฒนาธุรกิจสมุนไพร

3.2 โครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) ประเด็นการตรวจราชการแบบบูรณาการ

การบริหารจัดการเมืองสมุนไพร

ดร.กาญจนา มณฑาทิพย์

ผู้อำนวยการกองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ภาพรวมการดำเนินงานสมุนไพรของประเทศ

ข้อเท็จจริง

1. ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตด้านการบริโภคสมุนไพรสูง เป็นลำดับที่ 8 ของโลก ในปี 2554 เทียบกับปี 2559

2. สมุนไพรมีศักยภาพ แต่ยังขาดการจัดการที่ดี และการพัฒนาที่เป็นระบบ

3. ระเบียบข้อบังคับ ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา

คณะกรรมการนโยบาย
สมุนไพรแห่งชาติ

แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนา
สมุนไพรไทย ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560 - 2564

ส่งเสริมผลผลิต
สมุนไพร

พัฒนาอุตสาหกรรม
และการตลาดสมุนไพร

ส่งเสริมการใช้
สมุนไพรเพื่อ
การรักษาโรค

สร้างความเข้มแข็ง
ของการบริหาร
และนโยบายภาครัฐ

คณะกรรมการนโยบาย
สมุนไพรแห่งชาติ

แผนปฏิบัติการ
ด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1
พ.ศ.2560 - 2565

พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์
สมุนไพร พ.ศ.2562

2559

มติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

2562

พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562

คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

มาตรา 7

37 ท่าน

ประธาน: นายกรัฐมนตรี

รองประธาน: รมว.สธ. และ รมว.กษ.

กรรมการ: 33 ท่าน กรรมการและเลขานุการ : 1 ท่าน

คณะกรรมการผลิตภัณฑ์สมุนไพร

มาตรา 13

22 ท่าน

ประธาน: ปลัด สธ.

กรรมการ: 21 ท่าน

มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการ มาตรา 76 และ 77

ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร (เกษตรกร)

ผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข 3 ฉบับ

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา 7 (4) ฯ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2562
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา 7 (5) แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2562
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ตามมาตรา 7(4) แห่งพระราชบัญญัติ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

3 ฉบับ

การขออนุญาตผลิต ขาย นำเข้าฯ และอนุมัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- กฎกระทรวง 3 ฉบับ
- ประกาศกระทรวงฯ 28 ฉบับ
- ประกาศคณะกรรมการผลิตภัณฑ์สมุนไพร 8 ฉบับ
- ประกาศ อย. 4 ฉบับ

40 ฉบับ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

การส่งเสริมผู้ประกอบการ

- ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมผู้ประกอบการ 3 ฉบับ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2563
- ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. 2565

4 ฉบับ

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรมุ่งชาติ

ประธาน: รองนายกรัฐมนตรี (นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

กรรมการและเลขานุการ: อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

คณะกรรมการผลิตภัณฑ์
สมุนไพรมุ่งชาติ (อย.)

คณะกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรมุ่งชาติ

ที่ปรึกษา : กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านกฎหมาย/การค้าและการลงทุน
/การคุ้มครองผู้บริโภค

ประธาน : ปลัด สธ.
อนุกรรมการและเลขานุการร่วม :
1. รองอธิบดีกรม พท.
2. รองเลขาธิการ อย.
ผู้ช่วยเลขานุการ :
1. ผอ.กองสมุนไพรมุ่งชาติเพื่อเศรษฐกิจ
2. ผอ.กองวิชาการและแผนงาน
3. ผอ.กองผลิตภัณฑ์สมุนไพรมุ่งชาติ

คณะกรรมการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรมุ่งชาติ

ที่ปรึกษา : กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการแพทย์แผนไทย/วิจัยและ
พัฒนา/สมุนไพรมุ่งชาติ

ประธาน : ปลัด อว.
อนุกรรมการและเลขานุการร่วม :
1. ผอ.สกสว.
2. ผอ.สวทช.
3. ผอ.สวก.
4. ผอ.สถาบันการแพทย์แผนไทย
ผู้ช่วยเลขานุการ :
1. ผู้แทน สกสว.
2. ผู้แทน สวทช.
3. ผู้แทน สวก.
4. ผอ.สำนักวิจัยการแพทย์แผนไทย

คณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพรมุ่งชาติ

ที่ปรึกษา : กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านเกษตรและพันธุ์พืช/สมุนไพรมุ่งชาติ/
สิ่งแวดล้อม

ประธาน : ปลัด กษ.
อนุกรรมการและเลขานุการร่วม :
1. ผอ.กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อ
การเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
2. ผอ.สำนักส่งเสริมและจัดการ
สินค้าเกษตร
3. ผอ.กองพัฒนายาแผนไทยและสมุนไพรมุ่งชาติ
ผู้ช่วยเลขานุการ :
1. ผู้แทนกองนโยบายเทคโนโลยีฯ
2. ผู้แทนสำนักส่งเสริมและจัดการฯ
3. ผู้แทนกองพัฒนายาแผนไทยฯ

คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมและ ผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมุ่งชาติ

ที่ปรึกษา : กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านอุตสาหกรรม/การค้า
และการลงทุน/สมุนไพรมุ่งชาติ/
การแพทย์
แผนไทย

ประธาน : ปลัด อก.
อนุกรรมการและเลขานุการร่วม :
1. ผอ.กองพัฒนาขีดความสามารถ
อุตสาหกรรม
2. ผอ.กองสมุนไพรมุ่งชาติเพื่อเศรษฐกิจ
ผู้ช่วยเลขานุการ :
1. ผู้แทนกองพัฒนาขีดความสามารถฯ
2. ผู้แทนกองสมุนไพรมุ่งชาติเพื่อเศรษฐกิจ

คณะกรรมการส่งเสริมภาพลักษณ์ และการตลาดสมุนไพรมุ่งชาติ

ที่ปรึกษา : กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการค้าและการลงทุน/
อุตสาหกรรม

ประธาน : ปลัด พณ.
อนุกรรมการและเลขานุการร่วม :
1. ผอ.กองธุรกิจภูมิภาคและชุมชน
ธุรกิจบริการ
2. ผอ.สำนักพัฒนาและส่งเสริม
ธุรกิจบริการ
3. ผอ.กองสมุนไพรมุ่งชาติเพื่อเศรษฐกิจ
ผู้ช่วยเลขานุการ :
1. ผู้แทนกองธุรกิจภูมิภาคและชุมชน
ธุรกิจบริการ
2. ผู้แทนสำนักพัฒนาและส่งเสริมฯ
3. ผู้แทนกองสมุนไพรมุ่งชาติเพื่อเศรษฐกิจ

เมืองสมุนไพร Herbal city

เมืองสมุนไพร (Herbal City) คือ จังหวัดที่มีความพร้อมทั้งด้านภูมิรัฐศาสตร์ ความเป็นอัตลักษณ์วิถีชีวิต วัฒนธรรม ท้องถิ่นที่เหมาะสม รวมถึงจุดเด่นทั้งด้านการส่งเสริมการปลูกเพื่อเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบสมุนไพรของประเทศ การจัดการบริการด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และการเป็นแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

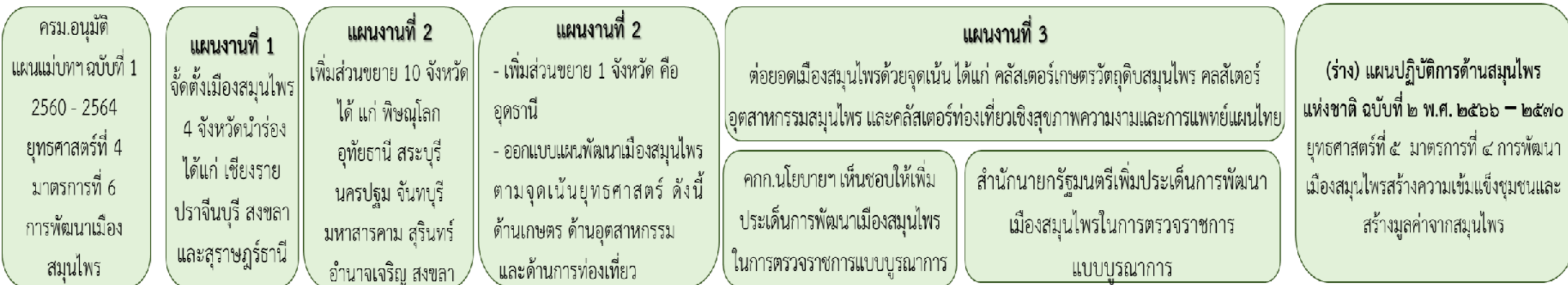

จุดเน้นยุทธศาสตร์เมืองสมุนไพร	จังหวัด
การเกษตรและวัตถุดิบสมุนไพร 	อำนาจเจริญ สุรินทร์ มหาสารคาม อุทัยธานี สกลนคร สระแก้ว
อุตสาหกรรมสมุนไพร 	นครปฐม สระบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย 	เชียงราย พิษณุโลก อุดรธานี สุราษฎร์ธานี สงขลา

การขับเคลื่อนการดำเนินงานเมืองสมุนไพร

การดำเนินงาน

2559

2560

2561

2562

2563

2564

2565

2566 - 2570

กลไก

- คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเมืองสมุนไพร

- คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร
- คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร 3 คลัสเตอร์

- คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์สมุนไพรแห่งชาติ
- คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร 3 คลัสเตอร์

คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) ระดับจังหวัด

กลไกการติดตามและประเมินผล

กลไกส่วนกลาง

คณะกรรมการยุทธศาสตร์
สมุนไพรแห่งชาติ

คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ
พัฒนาเมืองสมุนไพร 3 คลัสเตอร์

ตรวจราชการแบบบูรณาการ
สำนักนายกรัฐมนตรี

กลไกในระดับพื้นที่

คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเมืองสมุนไพร (Herbal City) ระดับจังหวัด
(ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน)

ผลการดำเนินงานเมืองสมุนไพร

เกษตรวัตุดิบสมุนไพร

ผลลัพธ์ : 1. เป็นแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพของประเทศ
2. ผลิตวัตถุดิบสมุนไพรและมีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบสมุนไพรระดับชุมชน

มีฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร 2,900 ราย และพื้นที่ปลูกสมุนไพร กว่า 5,100 ไร่

ส่งเสริมการปลูกสมุนไพร Organic กว่า 25 พื้นที่

อบรมเกษตรกร GAP/Organic 1,142 ราย

วัตถุดิบสมุนไพรที่ได้ผ่านการรับรอง 120 ตัวอย่าง (โลหะหนักและสารสำคัญ)

จับคู่เจรจาธุรกิจระหว่างเกษตรกร (ฟ้าทะลายโจร) และผู้ประกอบการ 170 คู่ **เกิดมูลค่าทางการตลาด 48 ลบ.**

ตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพร 1 แห่ง ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร ณ ตลาดไท

อุตสาหกรรมสมุนไพร

ผลลัพธ์ : 1. พัฒนาศักยภาพและยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมสมุนไพรของประเทศ
2. มีผลิตภัณฑ์สมุนไพรระดับพรีเมียมที่ได้มาตรฐานในระดับสากล

มีฐานข้อมูลสถานประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ทั้งภาครัฐและเอกชน กว่า 900 แห่ง

ส่งเสริม อบรม ให้คำปรึกษาผู้ประกอบการสมุนไพร กว่า 150 ราย

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นของจังหวัด กว่า 400 ผลิตภัณฑ์

มูลค่าการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการของรัฐ **กว่า 1,750 ลบ.**

ส่งเสริมภาพลักษณ์จัดนิทรรศการและออกบูธ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยในงาน OTOP City **เกิดมูลค่าทางการตลาด 40 ลบ.**

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผลลัพธ์ : นำเส้นทางการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นในเมืองสมุนไพรเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ

ร่วมพัฒนาเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกว่า 10 เส้นทาง

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเด่นรองรับการท่องเที่ยวกว่า 40 ผลิตภัณฑ์

อบรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้านสมุนไพรและกัญชาสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กว่า 180 ราย

มีหลักเกณฑ์การประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทยและสมุนไพร

จัดนิทรรศการเที่ยวเมืองไทยสุขภาพดีวิถีถิ่น ร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา **เกิดมูลค่าทางการตลาด 23.7 ลบ.**

สร้างมูลค่าการตลาดสมุนไพรสะสมในระดับพื้นที่มากกว่า 8,000 ล้านบาท

(ที่มา : โครงการประเมินมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในเมืองสมุนไพร 14 จังหวัดและจังหวัดเมืองท่องเที่ยว 17 จังหวัด)

หน่วยงานหลัก: กษ., อก., พณ., อว., สธ., มท.

หน่วยงานร่วม: ทส., กก., กค., ดศ.

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

Key Result	1. ขนาดตลาดวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 เท่าตัวภายในปี พ.ศ. 2570		2. ความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ภายในปี พ.ศ. 2570		
Key Directions	1. ส่งเสริมบทบาทของสมุนไพรผ่านภาพลักษณ์อาหารไทย จากครัวไทยสู่ครัวโลก		2. พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ด้วย ฐานงานวิจัยและนวัตกรรม		3. เน้นครอบคลุมตลาดในประเทศ และขยายไปยังประเทศ CLMV
For Impact	4. ยกระดับการผลิตในทุกขั้นตอนด้วยเทคโนโลยี (SMART)		5. ส่งเสริมให้ส่วนภูมิภาคใช้สมุนไพรเป็นกลไกการพัฒนา		6. ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด เพิ่มมูลค่าและความสามารถการแข่งขัน
Value chain	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน	ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมสมุนไพรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร	ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างเหมาะสม	ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบนิเวศ นำไปสู่การพัฒนาสมุนไพรไทยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
Key Activity	<ol style="list-style-type: none"> จัดการด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพ พัฒนาและสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบและการแปรรูปอย่างมีมาตรฐาน ส่งเสริมระบบตลาดกลางและ E-Market 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด และมาตรฐานสารสกัด จัดทำมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด ส่งเสริมความสามารถผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร 	<ol style="list-style-type: none"> ผลักดันสมุนไพรไทยไทยควบคู่กับอาหารไทยและวัฒนธรรมไทย ทำตลาดเชิงรุก พัฒนาตราสัญลักษณ์คุณภาพสมุนไพรให้เป็นที่ยอมรับ 	<ol style="list-style-type: none"> จัดระบบความรับผิดชอบและความคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภค จัดระบบการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค ส่งเสริมการใช้และการเข้าถึงยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพร จัดระบบทะเบียนผลิตภัณฑ์สมุนไพร ส่งเสริม Herbal Champions 	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรม และการใช้ประโยชน์ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สมุนไพร ส่งเสริมห้องปฏิบัติการที่มีมาตรฐานและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง สร้างระบบการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ พัฒนาเมืองสมุนไพรสร้างความเข้มแข็งชุมชนและมูลค่าจากสมุนไพร
Target of Output	<ol style="list-style-type: none"> ผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 	<ol style="list-style-type: none"> อุตสาหกรรมสารสกัดมีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 10 ผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยเฉพาะ SMEs มีผลิตภาพเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 	<ol style="list-style-type: none"> ผลักดันภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทยควบคู่กับอาหารไทย ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง ASEAN Herbal Hub มีตราสัญลักษณ์สมุนไพรคุณภาพระดับสากลและเป็นที่รู้จัก 	<ol style="list-style-type: none"> มีการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างแพร่หลาย ผู้บริโภคมีความรู้และทัศนคติที่ดีกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร มีระบบทะเบียนผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เหมาะสม ผลิตภัณฑ์ Herbal Champions และผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาสามารถสร้างรายได้ อย่างมีนัยสำคัญ 	<ol style="list-style-type: none"> มีการลงทุนและนำเอาผลการวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวกับสมุนไพรไทยไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น มีห้องปฏิบัติการเพียงพอ และกฎระเบียบที่สนับสนุน มีกลไกการติดตามและการประเมินผลการขับเคลื่อนตามแผนฯ ชุมชนในระดับพื้นมีความเข้มแข็งและสร้างมูลค่าจากสมุนไพร
ผู้รับผิดชอบหลัก					

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

ประเด็น การพัฒนาเมืองสมุนไพรสร้างความเข้มแข็งชุมชนและสร้างมูลค่าจากสมุนไพร

Ultimate Goal	เป้าประสงค์ : สร้างความเข้มแข็งชุมชนระดับพื้นที่ และเสริมโอกาสต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่าจากสมุนไพร			
Key Result	ตัวชี้วัด : มูลค่าการบริการและการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในจังหวัดเมืองสมุนไพรขยายตัว ร้อยละ ๕			
Directions of Activity	1. พัฒนาระบบบริหารจัดการ สร้างความเข้มแข็งของพื้นที่	2. สร้างความเข้มห่วงโซ่อุปทาน สู่อุตสาหกรรมสมุนไพร	3. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างการยอมรับและต่อยอดเพิ่มมูลค่าเชื่อมโยงการท่องเที่ยว	
Key Activity	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนากลไกการบูรณาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ เพื่อร่วมพัฒนาขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบทั้งภาครัฐ เอกชน วิสาหกิจชุมชน และประชาชน พัฒนากลไกการสนับสนุนงบประมาณขับเคลื่อนงานของพื้นที่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องร่วมกับภาครัฐ เอกชน วิสาหกิจชุมชน และประชาชน พัฒนาระบบ/การจัดเก็บข้อมูลเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของพื้นที่ระดับจังหวัด 	<p style="text-align: center;">เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการจัดการด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพในห่วงโซ่อุปทาน ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร ส่งเสริมระบบตลาดวัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป 	<p style="text-align: center;">อุตสาหกรรมสมุนไพร</p> <ol style="list-style-type: none"> การส่งเสริมอุตสาหกรรมในระดับพื้นที่ การส่งเสริมความสามารถและปัจจัยแวดล้อมของผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร การส่งเสริมการใช้และการเข้าถึงยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพร การส่งเสริม Herbal Champions ที่ตรงกับศักยภาพและต่อยอดสร้างมูลค่า 	<p style="text-align: center;">ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และการแพทย์ฯ</p> <ol style="list-style-type: none"> ผลักดันให้สมุนไพรไทยเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ประเทศด้านอาหารและวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมการตลาดเชิงรุก พัฒนาตราสัญลักษณ์คุณภาพสมุนไพรที่เป็นที่ยอมรับ ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทย และสมุนไพร
Target of Output	<ol style="list-style-type: none"> มีเครือข่ายความร่วมมือรายใหม่ในพื้นที่เพิ่มขึ้น (เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ) มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุกปี มีระบบ/การจัดเก็บข้อมูลที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานของพื้นที่ระดับจังหวัด 	<ol style="list-style-type: none"> ผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 	<ol style="list-style-type: none"> อุตสาหกรรมสมุนไพรมีการขยายตัว อย่างน้อยร้อยละ 10 ผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร มีผลิตภาพเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีตราสัญลักษณ์สมุนไพรคุณภาพระดับสากลและเป็นที่รู้จัก 	<ol style="list-style-type: none"> ผลักดันภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทยควบคู่กับอาหาร ผู้ประกอบการมีความรู้และทัศนคติที่ดีกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร มีการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างแพร่หลาย

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

ประเด็น การพัฒนาเมืองสมุนไพรสร้างความเข้มแข็งชุมชนและสร้างมูลค่าจากสมุนไพร

Ultimate Goal	เป้าประสงค์ : สร้างความเข้มแข็งชุมชนระดับพื้นที่ และเสริมโอกาสต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่าจากสมุนไพร		
Key Result	ตัวชี้วัด : มูลค่าการบริการและการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในจังหวัดเมืองสมุนไพรขยายตัว ร้อยละ ๕		
Directions of Activity	1. พัฒนาระบบบริหารจัดการ สร้างความเข้มแข็งของพื้นที่	2. สร้างความเข้มห่วงโซ่อุปทาน ผู้สร้างรายได้และพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน	3. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างการยอมรับและต่อยอดเพิ่มมูลค่าเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

คลัสเตอร์ : เกษตรวัตุดิบสมุนไพร (สกลนคร มหาสารคาม อ่างนาจเจริญ สุรินทร์ อุทัยธานี สระแก้ว)

Target of Output : 1. ผลผลิตวัตุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 2. มูลค่าการผลิตวัตุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

Activity	Output
<p>1. ส่งเสริมการจัดการด้านการผลิตวัตุดิบคุณภาพในห่วงโซ่อุปทาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถ่ายทอดความรู้เรื่อง GAP/Organic หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร - สนับสนุนพันธุ์พืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ - ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรและรับรองตามมาตรฐาน GAP/Organic - ส่งเสริมการแปรรูปวัตุดิบให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด - ส่งเสริมการปลูกและอนุรักษ์สมุนไพรในป่าชุมชน ป่าครอบครัว - R&D เมล็ดพันธุ์ สมุนไพร และสมุนไพรท้องถิ่น 	<p>1. มีเครือข่ายความร่วมมือรายใหม่ในพื้นที่เพิ่มขึ้น (เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน) 50 ราย/ปี (250 ราย ในปี 2570)</p> <p>2. มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุกปี</p> <p>3. มีระบบ/การจัดเก็บข้อมูลที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานของพื้นที่ระดับจังหวัด</p> <p>4. มีการสนับสนุนการรับรองมาตรฐานสมุนไพรผ่านการตรวจรับรอง COA ไม่น้อยกว่า 3 ตัวอย่าง/ปี</p>
<p>3. ยกกระดับคุณภาพวัตุดิบสมุนไพร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจรับรองมาตรฐานวัตุดิบ (สารสำคัญ สารปนเปื้อน มาตรฐานสินค้าการเกษตร) 	<p>1. พื้นที่ปลูกสมุนไพรมาตรฐาน GAP/Organic เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 50 ไร่/ปี (เป้าหมาย 250 ไร่ ในปี 2570)</p> <p>2. พื้นที่ปลูกสมุนไพรในจังหวัดมีการจัดทำแผนที่ความเหมาะสมการปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) 2 ชนิด/จังหวัด</p> <p>3. เกษตรกรได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้มีศักยภาพสูงขึ้นต่อเนื่อง 100 ราย/ปี</p> <p>4. รพ.มาตรฐาน GMP ร่วมสนับสนุนการซื้อสมุนไพรจากเกษตรกรในพื้นที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปีอย่างน้อยร้อยละ 5/ปี</p>
<p>3. ส่งเสริมระบบตลาดวัตุดิบและสมุนไพรแปรรูป</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการตลาดวัตุดิบสมุนไพร (ในจังหวัดและประเทศ และส่งออก) - นำวัตุดิบสมุนไพรของจังหวัดเข้าสู่ตลาดกลางวัตุดิบสมุนไพร 	<p>1. สมุนไพรท้องถิ่น/GI ได้รับการยอมรับในระดับจังหวัดในการเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเชื่อมโยงเรื่องราวและความสำคัญของสมุนไพร</p> <p>2. สมุนไพรท้องถิ่น/GI ได้รับการส่งเสริมการปลูกในจังหวัด</p>

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

ประเด็น การพัฒนาเมืองสมุนไพรสร้างความเข้มแข็งชุมชนและสร้างมูลค่าจากสมุนไพร

Ultimate Goal	เป้าประสงค์ : สร้างความเข้มแข็งชุมชนระดับพื้นที่ และเสริมโอกาสต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่าจากสมุนไพร			
Key Result	ตัวชี้วัด : มูลค่าการบริการและการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในจังหวัดเมืองสมุนไพรขยายตัว ร้อยละ ๕			
Directions of Activity	1. พัฒนาระบบบริหารจัดการ สร้างความเข้มแข็งของพื้นที่	2. สร้างความเข้มห่วงโซ่อุปทาน สู่การสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน	3. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างการยอมรับและต่อยอดเพิ่มมูลค่าเชื่อมโยงการท่องเที่ยว	
Key Activity	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนากลไกการบูรณาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่ เพื่อร่วมพัฒนาขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบทั้งภาครัฐ เอกชน วิสาหกิจชุมชน และประชาชน พัฒนากลไกการสนับสนุนงบประมาณขับเคลื่อนงานของพื้นที่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องร่วมกับภาครัฐ เอกชน วิสาหกิจชุมชน และประชาชน พัฒนาระบบ/การจัดเก็บข้อมูลเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของพื้นที่ระดับจังหวัด 	<p style="text-align: center;">เกษตรวัตถุดิบสมุนไพร</p> <ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการจัดการด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพในห่วงโซ่อุปทาน ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร ส่งเสริมระบบตลาดวัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป 	<p style="text-align: center;">อุตสาหกรรมสมุนไพร</p> <ol style="list-style-type: none"> การส่งเสริมอุตสาหกรรมในระดับพื้นที่ การส่งเสริมความสามารถและปัจจัยแวดล้อมของผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร การส่งเสริมการใช้และการเข้าถึงยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพร การส่งเสริม Herbal Champions ที่ตรงกับศักยภาพและต่อยอดสร้างมูลค่า 	<p style="text-align: center;">ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และการแพทย์ฯ</p> <ol style="list-style-type: none"> ผลักดันให้สมุนไพรไทยเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ประเทศด้านอาหารและวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมการตลาดเชิงรุก พัฒนาตราสัญลักษณ์คุณภาพสมุนไพรที่เป็นที่ยอมรับ ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทย และสมุนไพร
Target of Output	<ol style="list-style-type: none"> มีเครือข่ายความร่วมมือรายใหม่ในพื้นที่เพิ่มขึ้น (เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ) มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุกปี มีระบบ/การจัดเก็บข้อมูลที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานของพื้นที่ระดับจังหวัด 	<ol style="list-style-type: none"> ผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 	<ol style="list-style-type: none"> อุตสาหกรรมสมุนไพรมีการขยายตัว อย่างน้อยร้อยละ 10 ผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร มีผลิตภาพเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีตราสัญลักษณ์สมุนไพรคุณภาพระดับสากลและเป็นที่รู้จัก 	<ol style="list-style-type: none"> ผลักดันภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทยควบคู่กับอาหาร ผู้ประกอบการมีความรู้และทัศนคติที่ดีกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร มีการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างแพร่หลาย

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

ประเด็น การพัฒนาเมืองสมุนไพรสร้างความเข้มแข็งชุมชนและสร้างมูลค่าจากสมุนไพร

Ultimate Goal	เป้าประสงค์ : สร้างความเข้มแข็งชุมชนระดับพื้นที่ และเสริมโอกาสต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่าจากสมุนไพร		
Key Result	ตัวชี้วัด : มูลค่าการบริการและการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในจังหวัดเมืองสมุนไพรขยายตัว ร้อยละ ๕		
Directions of Activity	1. พัฒนาระบบบริหารจัดการ สร้างความเข้มแข็งของพื้นที่	2. สร้างความเข้มแข็งห่วงโซ่อุปทาน การสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน	3. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างการยอมรับและต่อยอดเพิ่มมูลค่าเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ : อุตสาหกรรมสมุนไพร (สระบุรี จันทบุรี ปราจีนบุรี นครปฐม)

Target of Output : 1. อุตสาหกรรมสมุนไพรมีการขยายตัว อย่างน้อยร้อยละ 10 2. ผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีผลผลิตภาพเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 3. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีคุณภาพระดับสากลและเป็นที่ยอมรับ

Activity	Output
<p>1. การส่งเสริมอุตสาหกรรมในระดับพื้นที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สมุนไพรและผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ด้านสมุนไพรประจำจังหวัดให้มีอัตลักษณ์ มีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมถึงสามารถเป็นของฝากสำหรับนักท่องเที่ยวได้ - R&D สูตรตำรับต่อยอดสู่ระดับอุตสาหกรรมสมุนไพรในจังหวัด โดยดึงเอกลักษณ์จากชุมชนและสมุนไพร GI ในพื้นที่ - ตรวจสอบรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเครือข่ายความร่วมมือรายใหม่ในพื้นที่เพิ่มขึ้น (วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ SMEs) 50 ราย/ปี (250 ราย ในปี 2570) 2. มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุกปี 3. มีระบบ/การจัดเก็บข้อมูลที่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานของพื้นที่ระดับจังหวัด 4. มีการสนับสนุนการรับรองมาตรฐานสมุนไพรผ่านการตรวจรับรอง COA ไม่น้อยกว่า 3 ตัวอย่าง/ปี
<p>2. การส่งเสริมความสามารถและปัจจัยแวดล้อมของผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้คำปรึกษา ส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการฯ วิสาหกิจชุมชน รองรับอุตสาหกรรมสมุนไพรและโลจิสติกส์ - ส่งเสริมการจดทรัพย์สินทางปัญญา - สร้างกลไกความร่วมมือในพื้นที่ระหว่างรัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ผลักดันกาวิจัยและพัฒนาเชิงนวัตกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร Herbal Champions/ผลิตภัณฑ์ชุมชน(OTOP) สมุนไพรประจำจังหวัดได้รับการพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่า อย่างน้อย 2 รายการ/ปี 2. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน/SMEs ได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้มีศักยภาพสูงขึ้นต่อเนื่อง 100 ราย/ปี 3. ผู้ประกอบการฯ ได้รับการส่งเสริมการจับคู่เจรจาธุรกิจการค้า/การเพิ่มช่องทางการตลาด อย่างน้อย 2 ครั้ง/ปี 4. มูลค่ายาสมุนไพรที่รพ.มาตรฐาน GMP ผลิตยาเพื่อสนับสนุน รพ.ในพื้นที่ระดับจังหวัดและเขตสุขภาพ เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปีอย่างน้อยร้อยละ 5/ปี
<p>3. การส่งเสริมการใช้และการเข้าถึงยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรทดแทนยาแผนปัจจุบัน - R&D สมุนไพร/ยาสมุนไพรพื้นบ้านในการรักษาเบื้องต้นเพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้านประสิทธิภาพความปลอดภัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมุนไพรท้องถิ่น/GI ได้รับการยอมรับในระดับจังหวัดในการเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเชื่อมโยงเรื่องราวและความสำคัญของสมุนไพร
<p>4. การส่งเสริม Herbal Champions ที่ตรงกับศักยภาพและต่อยอดสร้างมูลค่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมสมุนไพรประจำถิ่น สมุนไพรหายากและมีมากในจังหวัดเป็น Herbal Champions ของจังหวัด 	<ol style="list-style-type: none"> 2. สมุนไพรท้องถิ่น/GI ได้รับการจดทรัพย์สินทางปัญญา

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

ประเด็น การพัฒนาเมืองสมุนไพรสร้างความเข้มแข็งชุมชนและสร้างมูลค่าจากสมุนไพร

Ultimate Goal	เป้าประสงค์ : สร้างความเข้มแข็งชุมชนระดับพื้นที่ และเสริมโอกาสต่อยอดชุมชนสร้างมูลค่าจากสมุนไพร		
Key Result	ตัวชี้วัด : มูลค่าการบริการและการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในจังหวัดเมืองสมุนไพรขยายตัว ร้อยละ ๕		
Directions of Activity	1. พัฒนาระบบบริหารจัดการ สร้างความเข้มแข็งของพื้นที่	2. สร้างความเข้มแข็งห่วงโซ่อุปทาน ส่งเสริมการสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพอย่างยั่งยืน	3. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างการยอมรับและต่อยอดเพิ่มมูลค่าเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ : ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และการแพทย์แผนไทย (เชิงรายได้ พิษณุโลก อุตรธานี สุราษฎร์ธานี สงขลา)

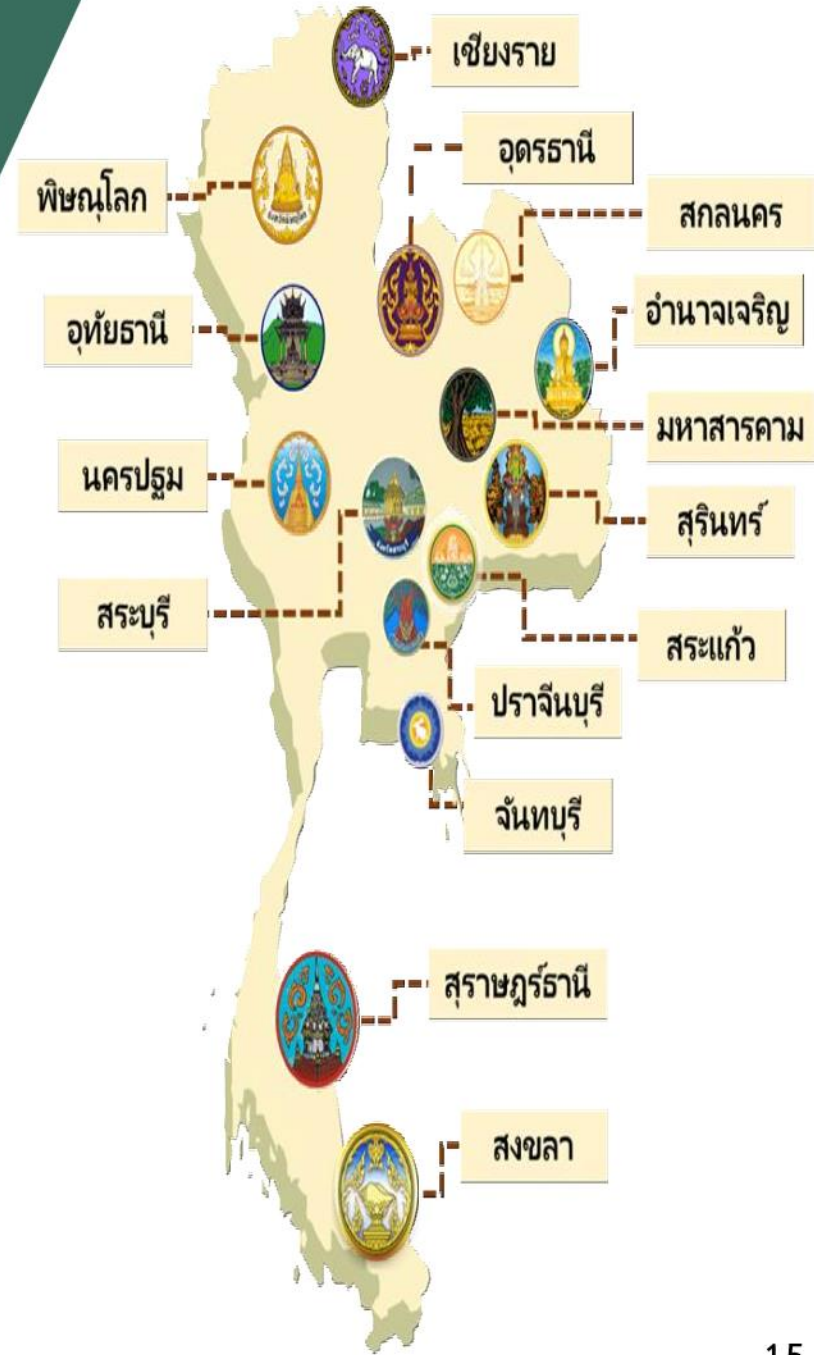
Target of Output : 1. ผลักดันภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทยควบคู่กับอาหาร 2. ผู้บริโภคมีความรู้และทัศนคติที่ดีกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร 3. มีการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างแพร่หลาย

Activity	Output
<p>1. ผลักดันให้สมุนไพรไทยเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ประเทศด้านอาหารและวัฒนธรรมไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอสมุนไพรผ่านเมนูอาหารดึงดูดให้เกิดการบริโภคผ่านคุณสมบัติของสมุนไพร - ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนวิถีใหม่ “อัตลักษณ์ด้านอาหาร เมืองสมุนไพร” <p>2. การตลาดเชิงรุก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการตลาดสมุนไพรแบบ Online และ Offline และกระจายสินค้าเชิงรุก เช่น การจับคู่เจรจาธุรกิจการค้า B2B - ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองสมุนไพร <p>3. สมุนไพรได้คุณภาพและเป็นที่ยอมรับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรระดับจังหวัดได้รับตราสัญลักษณ์คุณภาพสมุนไพรที่เป็นที่ยอมรับ <p>4. ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทย และสมุนไพร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำรวจ พัฒนาเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ภูมิปัญญาไทย และสมุนไพร เชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนประเพณี และรับรองมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการ - ให้ความรู้ พัฒนาทักษะและศักยภาพผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชน ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภูมิปัญญาไทย และสมุนไพร และสร้างเรื่องราวและอัตลักษณ์ที่สนับสนุนการท่องเที่ยว - เชื่อมโยงผลิตภัณฑ์สมุนไพรกับเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด 	<p>1. มีเครือข่ายความร่วมมือรายใหม่ในพื้นที่เพิ่มขึ้น (ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว) 50 ราย/ปี (250 ราย ในปี 2570)</p> <p>2. มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพิ่มขึ้นทุกปี</p> <p>3. มีระบบ/การจัดเก็บข้อมูลเพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานของพื้นที่ระดับจังหวัด</p> <p>4. มีการสนับสนุนการรับรองมาตรฐานสมุนไพรผ่านการตรวจรับรอง COA ไม่น้อยกว่า 3 ตัวอย่าง/ปี</p> <p>1. สมุนไพรไทย/ท้องถิ่น/GI ได้รับการส่งเสริมสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวผ่านอัตลักษณ์อาหารและวัฒนธรรมไทย อย่างน้อย 5 ชนิด/จังหวัด</p> <p>2. ผู้ประกอบการผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้มีศักยภาพสูงขึ้นต่อเนื่อง 100 ราย/ปี</p> <p>3. ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร/สมุนไพร GI ได้คุณภาพและการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และจำหน่ายสินค้าผ่านการท่องเที่ยว อย่างน้อย 2 รายการ/ปี</p> <p>4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพฯ ได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 แห่ง/ปี</p> <p>1. สมุนไพรท้องถิ่น/GI ได้รับการยอมรับในระดับจังหวัดในการเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเชื่อมโยงเรื่องราว และความสำคัญของสมุนไพร</p> <p>2. สมุนไพรท้องถิ่น/GI ได้รับการส่งเสริมพัฒนาเชื่อมโยงกับเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด</p>

THANK YOU

ติดต่อ

- ☎ 0-2591-7007 ต่อ 3303
- 📞 ID: thpolicy2016
- 📘 dtamherb
- 🌐 <http://nph.dtam.moph.go.th>
- ✉ masterplanherb.dtam@gmail.com

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ

4.1 สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565

วันที่ 15 สิงหาคม 2565 โดย กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

4.2 (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566–2570

โดย กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565 วันที่ 15 สิงหาคม 2565

1. เห็นชอบ ภาพรวมผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560-2565 โดย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รายงานผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานระยะ 6 ปี (ปี 2560-2565) ประเทศไทยมีการส่งออกวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพและผลิตภัณฑ์สมุนไพรเป็นอันดับ 1 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้นกว่า 12,211 ล้านบาท มีขนาดตลาดสมุนไพรหรือมูลค่าการบริโภคตลอด 5 ปี เฉลี่ยที่ 46,916.44 ล้านบาท และจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค (COVID-19) ทำให้ขนาดตลาดสมุนไพรของประเทศไทยในปี 2563 ลดลงร้อยละ 12.7 และเริ่มกลับมาขยายตัวในปี 2564 ถึงปัจจุบัน มีผลการดำเนินงานที่โดดเด่นตามห่วงโซ่การพัฒนา

การขับเคลื่อนพัฒนาสมุนไพรตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560-2565

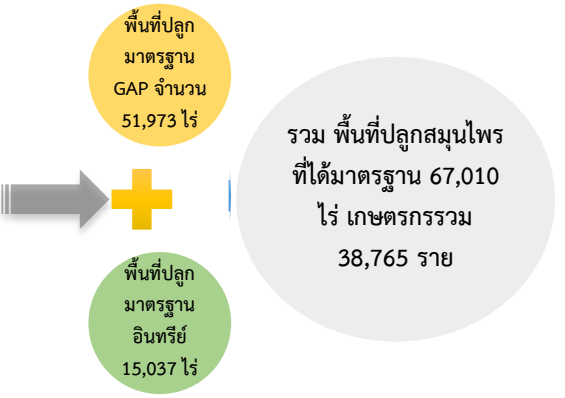

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565 (ต่อ)

2. เห็นชอบ การขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติของคณะอนุกรรมการ ทั้ง 5 คณะ มีสรุปผลการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ติดตามผลการดำเนินงาน ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ 10 เป้าหมาย

เป้าหมาย	ดำเนินการ
1 มีการปลูกสมุนไพรที่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด 43,000 ไร่	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เกษตรกร จำนวน 389,386 ราย พื้นที่ปลูกสมุนไพร 1,195,867 ไร่
	พื้นที่ปลูกได้มาตรฐาน 67,010 ไร่ ชนิดพืช 88 ชนิด
	กรมส่งเสริมการเกษตร (ข้อมูล ทบก) , กรมวิชาการเกษตร (GAP), สปก. (พื้นที่ สปก.)

เป้าหมาย	ดำเนินการ							
2 กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชน 50 แห่ง	หน่วยงาน	2560	2561	2562	2563	2564	รวม	
	กรมส่งเสริมฯ	7	9	10	8	22	77	
	กรมวิชาการฯ	ดำเนินการในพื้นที่เดิม					21	21
	ส.ป.ก.	ดำเนินการในพื้นที่เดิม					49	49
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	กลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดำเนินธุรกิจรวบรวมสมุนไพร					13	13
	รวมทั้งสิ้น							160

* มีแผนส่งเสริมพัฒนาเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน ที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว ณ สถานที่ปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์และสารสกัดอย่างง่ายในระดับชุมชน

การขับเคลื่อนสมุนไพรตามแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 ทั้ง 10 เป้าหมาย ภายใต้คณะอนุวัตฤตติบสมุนไพรรองกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เป้าหมาย	ดำเนินการ
มีข้อกำหนดมาตรฐาน GAP/GACP หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร อย่างน้อย 30 ชนิด (มกอช.)	มกอช. จัดทำมาตรฐานสินค้า GAP และมาตรฐานพืชสมุนไพรตามกลุ่มของส่วนที่ใช้ของพืช จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 หัว เหง้า และราก ฉบับที่ 2 ใบ ส่วนเหนือดิน และทั้งต้น ฉบับที่ 3 ดอก ฉบับที่ 4 ผล และเมล็ด ฉบับ 5 เปลือและเนื้อไม้
3	ปี 2565 จัดทำแนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร (guidance) ของ GAP พืชสมุนไพรมีภาคผนวก จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ กระชายดำ ขมิ้นชัน ไพล และฟ้าทะลายโจร

เป้าหมาย	ดำเนินการ					
มีแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) อย่างน้อย 30 ชนิด (กรมพัฒนาที่ดิน)	จัดทำ Land Suitability ของพืชสมุนไพร จำนวน 24 ชนิด					
	ปี 2560 (Product champion)	จำนวน				
	ขมิ้นชัน	ไพล	บัวบก	กระชายดำ	4	
	103.9 (ไร่)	120.4 (ไร่)	113 (ไร่)	103 (ไร่)		
	ปี 2561				10	
	ฟ้าทะลายโจร	กระชายเหลือง	กระวาน	ข่า		พริกไทย
	ขิง	คำฝอย	ตะไคร้	บุก	ว่านชักมดลูก	
	ปี 2562				10	
	กระเจี๊ยบแดง	เก็กฮวย	ดีปลี	บอระเพ็ด		มะแว้งเครือ
	พญายอ	เพชรสังฆาต	มะระขี้นก	มะลิ	มะแว้งต้น	
ปี 2564						
1. ตรวจสอบความถูกต้อง Crop Requirement พืชสมุนไพร 20 ชนิด (ฟ้าทะลายโจร กระชายเหลือง กระวาน ข่า ขิง คำฝอย ตะไคร้ บุก พริกไทย ว่านชักมดลูก กระเจี๊ยบแดง เก็กฮวย ดีปลี บอระเพ็ด พญายอ เพชรสังฆาต มะระขี้นก มะลิ มะแว้งเครือ มะแว้งต้น)						
2. กรมพัฒนาที่ดินได้นำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร 14 ชนิด นำขึ้น Agri map (ขมิ้นชัน ไพล บัวบก กระชายดำ ฟ้าทะลายโจร กระชายเหลือง กระวาน ขิง คำฝอย บุก กระเจี๊ยบแดง ดีปลี พญายอ มะแว้งเครือ)						
ปี 2565						
เจียวกู่หลาน	ชุมเห็ดเทศ	พริกขี้หนู	ย่านาง	กัญชง	มะกรูด	12
กัญชา	กระท่อม	กวาวเครือขาว	มะขามป้อม	หญ้าหวาน	ว่านหางจระเข้	
รวมทั้งหมด					36	

การดำเนินงานส่งเสริมการผลิตสมุนไพรตามแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 ทั้ง 10 เป้าหมาย (ภายใต้คณะอนุวัตฤติบสมุนไพร)

เป้าหมาย	ผล	
5 มีฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร (Land Use) 1 ฐานข้อมูล	หน่วยงาน กรมส่งเสริมการเกษตร	ข้อมูล ข้อมูลพื้นที่ปลูกสมุนไพรพิกัดแปลง แปลงใหญ่สมุนไพร ฐานข้อมูลทะเบียน ผู้ปลูกสมุนไพรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และฐานข้อมูลสถานการณ์ปลูกพืชรายเดือน
	กรมพัฒนาที่ดิน	Land Suitability
	กรมวิชาการเกษตร	ข้อมูลพืชสมุนไพรที่ได้รับการรับรอง GAP, Organic
	ส.ป.ก.	ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ ส.ป.ก.

เป้าหมาย	ผล
6 มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO 17025 ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวนเพิ่มขึ้น อย่างน้อย 15 แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 10 แห่ง และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 5 แห่ง)	กรมวิชาการเกษตร : ไม่ได้รับงบประมาณดำเนินการ มหาวิทยาลัย : สถาบันการศึกษามีความพร้อมห้องปฏิบัติการที่ได้รับรองมาตรฐาน ISO 17025 ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 2. มหาวิทยาลัยมหิดล 3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ปัจจุบันใช้สำหรับงานวิจัยของมหาวิทยาลัย)

7 มีระบบตลาดกลาง 4 แห่ง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ 1 แห่ง (E-Market)	ตลาดกลาง มีการทำ MOU ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลาดไท กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และบริษัทไทยแอ็กโกร เอ็กซ์เชนจ์ จำกัด (ตลาดไท) ภายใต้ชื่อโครงการตลาดไท select พืชสมุนไพรสดและเครื่องเทศสดปลอดภัย โดยจัดทำคลิปเปิดตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพร ให้ความรู้ทางวิชาการเผยแพร่ผ่านทางโทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ ภายใต้ชื่ออาหารเป็นยา และตลาดไทได้ดำเนินการลงพื้นที่พบเกษตรกรผู้สนใจเข้าร่วมจำหน่ายผลิตผลสมุนไพรและเครื่องเทศ
--	---

เป้าหมาย
การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลสมุนไพร ระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวง
สำหรับผู้บริหาร/การบริหารจัดการข้อมูลสมุนไพร
ระบบการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงาน

แหล่งข้อมูล (Data Source)	การจัดการข้อมูล (Data Catalog & Data Process)	ผลลัพธ์ (Output)
<ul style="list-style-type: none"> • ฐานข้อมูลทะเบียนผู้ปลูกสมุนไพร พื้นที่ปลูกสมุนไพรแปลงใหญ่สมุนไพร • ฐานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว • ฐานข้อมูลการแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน • ฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรและผู้ปลูกพืชสมุนไพรในระบบเกษตรที่ตีเหมาะสม (GAP) • ฐานข้อมูลพื้นที่เกษตรกรและผู้ปลูกพืชสมุนไพรเกษตรอินทรีย์ (Organic farming) • แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) แยก S1 S2 S3 N • แผนที่เขตการใช้ที่ดินปลูกพืชสมุนไพร (เขมื่นชัน โพล) • ฐานข้อมูล ชื่อเกษตรกร แหล่งปลูกพืชสมุนไพร ในพื้นที่ สปก. • ฐานข้อมูลกลุ่มเกษตรกรแปรรูปเบื้องต้น • ฐานข้อมูลที่ตั้งโรงอบ 	<p>ฐานข้อมูลสมุนไพรและวัตถุดิบสมุนไพรใช้ประโยชน์ของประเทศ ฐานข้อมูลสมุนไพรของเกษตรกร</p>	<div style="text-align: center;"> <p>รายงานผลสำหรับผู้บริหาร</p> </div> <ul style="list-style-type: none"> • ข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูก • พื้นที่เกษตรกรรายอื่น • พื้นที่ปลูกสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน GAP Organic • ข้อมูลการผลิตและจำหน่ายพืชสมุนไพร • รายงานผลตามเป้าหมายตัวชี้วัด (แบบแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทยฯ) • ออกมาตรการ กำหนดนโยบาย • ช่วยเหลือ ส่งเสริม • วางแผนการปลูก การขาย • คอยติดตามธุรกิจสมุนไพร

GIS

SUPERVISOR

SURVEY

การดำเนินงานส่งเสริมการผลิตสมุนไพรตามแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 ทั้ง 10 เป้าหมาย (ภายใต้คณะอนุวัตฤติบสมุนไพร)

เป้าหมาย	ผล
<p>8 มีข้อกำหนดมาตรฐานสมุนไพรในตำรา มาตรฐานสมุนไพรไทย (Thai Herbal Pharmacopoeia, THP) เพิ่มขึ้น 75 รายการ</p>	<p>จัดทำข้อกำหนดมาตรฐานยา 109 รายการ จัดเป็น 4 volume ปี 2565 จัดทำ THP 2022 จำนวน 12 มอโนกราฟ (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)</p>
<p>9 มีฐานข้อมูลพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์ของประเทศไทย (National Database of Thai Plants)</p>	<p>1) กรมป่าไม้ สํารวจและจัดทำฐานข้อมูล จำนวน 298 กลุ่มแปลง ในพื้นที่ป่า 49 จังหวัด มีข้อมูลสมุนไพร ในพื้นที่ 43 จังหวัด ปี 2565 ดำเนินการสำรวจสมุนไพรในป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 20 กลุ่มแปลง และดำเนินการสำรวจแล้ว จำนวน 8 กลุ่มแปลง อยู่ระหว่างดำเนินการ 12 กลุ่มแปลง 2) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการสำรวจพื้นที่ชายฝั่งป่าชายเลน 20 จังหวัด มีการรวบรวมข้อมูลชนิดพันธุ์พืชภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร จำนวน 40 และปี 2565 มีการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลการขึ้นอยู่ของพืชสมุนไพรป่าชายเลน 3 แห่ง/3 จังหวัด 3) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช .1. ส่วนกลางจัดทำข้อมูลสมุนไพรและปรับปรุงฐานข้อมูลพืชสมุนไพร ประกอบด้วย ข้อมูลพืชสมุนไพรจำนวน 756 ชนิด 343 ตำรับยา โดยตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลพืชป่าสมุนไพรจำนวน 200 ชนิด และสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพรอุทยานแห่งชาติ ภูลังกา จ.นครพนม จำนวน 100 ชนิด 2. ร่วมกับส่วนกลางสำรวจข้อมูลพืชสมุนไพร ในอุทยานแห่งชาติภูลังกา จ.นครพนม และเตรียมพื้นที่ทำแปลงอนุรักษ์พืชป่าสมุนไพร อนุบาลกล้าไม้สมุนไพร จำนวน 62 ชนิด ดำเนินการในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ ดงฟ้าห่วน จ. อุบลราชธานี (กรมป่าไม้, กรมทรัพยากรทางทะเลชายฝั่ง, กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช)</p>
<p>10 จำนวนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตฤติบ จำนวน 30 เรื่อง/ปี</p>	<p>ปี 2565 มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชสมุนไพรและเทคโนโลยีเพื่อผลิตวัตฤติบ 30 เรื่อง 1) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) จำนวน 7 เรื่อง 2) กรมปศุสัตว์ จำนวน 2 เรื่อง 3) กรมวิชาการเกษตร จำนวน 3 เรื่อง 4) สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ จำนวน 4 เรื่อง 5) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จำนวน 14 เรื่อง (สวก., สวทช., ปศ., กวก, สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน))</p>

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565 (ต่อ)

3. เห็นชอบ การปรับปรุง (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566-2570 ตามข้อคิดเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมอบหมายคณะกรรมการขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติทั้ง 5 คณะ นำข้อคิดเห็นรายยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

4.2 (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566–2570
โดย กองสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ

ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2560-2565

- Theme: Regulation & Policy Formulation
- สร้างกลไกสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสมุนไพรไทย (นโยบาย/ทิศทางการวิจัย/แก้ไขกฎระเบียบ)
- ส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบและการรับรองคุณภาพ
- ผลักดันให้เกิดการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรค

ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566-2570

- Theme: Drive for Impact
- คัดเลือกจุดคานงัดการพัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพร (จุดเน้นยุทธศาสตร์) 10 ประเด็น
- ขับเคลื่อนด้วยกลไกการตลาด
- ขยายการรับรู้สมุนไพรในวงกว้าง

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพร แห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 -2570

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
เป้าหมาย 1) ผลิตวัตถุดิบ เข้าสู่ Supply Chain
2) มูลค่าและมาตรฐานวัตถุดิบเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมสมุนไพร
เป้าหมาย 1) อุตสาหกรรมสารสกัดขยายตัว
2) ผู้ประกอบการ SMEs มีผลิตภาพเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร
เป้าหมาย 1) เป็น ASEAN Herbal Hub
2) มีตราสัญลักษณ์คุณภาพและเป็นที่ยอมรับ
3) ส่งเสริมภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทยควบคู่กับอาหาร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างเหมาะสม
เป้าหมาย 1) ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์สมุนไพร
2) มีการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างเหมาะสม
3) มีระบบรับรองกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร
4) ขนาดตลาดผลิตภัณฑ์ Herbal Champions และผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาใหญ่ขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบนิเวศที่สนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาสมุนไพรไทยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
เป้าหมาย 1) มีการลงทุนการวิจัยและนวัตกรรมสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้น
2) มีห้องปฏิบัติการเพียงพอ
3) การติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสมุนไพรไทยด้วยข้อมูล
4) การพัฒนาสมุนไพรเชิงพื้นที่

หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก

หน่วยงานหลัก: กษ., อก., พลน., อว., สธ., มท.

หน่วยงานร่วม: ทส., กก., กค., ดศ.

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

Key Result	1. ขนาดตลาดวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรของประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 เท่าตัวภายในปี พ.ศ. 2570		2. ความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสมุนไพรไทยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ภายในปี พ.ศ. 2570		
Key Directions For Impact	1. ส่งเสริมบทบาทของสมุนไพรผ่านภาพลักษณ์อาหารไทย จากครัวไทยสู่ครัวโลก		2. พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ด้วย ฐานงานวิจัยและนวัตกรรม		3. เน้นครอบคลุมตลาดในประเทศ และขยายไปยังประเทศ CLMV
Value chain	4. ยกระดับการผลิตในทุกขั้นตอนด้วยเทคโนโลยี (SMART)	5. ส่งเสริมให้ส่วนภูมิภาคใช้สมุนไพรเป็นกลไกการพัฒนา		6. ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด เพิ่มมูลค่าและความสามารถในการแข่งขัน	
Value chain	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน	ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมสมุนไพรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพร	ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างเหมาะสม	ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบนิเวศ นำไปสู่การพัฒนาสมุนไพรไทยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
Key Activity	1. จัดการด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพ 2. พัฒนาและสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน 3. ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบและการแปรรูปอย่างมีมาตรฐาน 4. ส่งเสริมระบบตลาดกลางและ E-Market	1. ส่งเสริมอุตสาหกรรมสารสกัด และมาตรฐานสารสกัด 2. จัดทำมาตรการ/กลไกความร่วมมือส่งเสริมอุตสาหกรรมสมุนไพร 3. ส่งเสริมความสามารถผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร	1. ผลักดันสมุนไพรไทยไทยควบคู่กับอาหารไทยและวัฒนธรรมไทย 2. ทำตลาดเชิงรุก 3. พัฒนาระบบสัญลักษณ์คุณภาพสมุนไพรให้เป็นที่ยอมรับ	1. จัดระบบความรับผิดชอบและความคุ้มครองและเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภค 2. จัดระบบการให้ความรู้แก่ผู้บริโภค 3. ส่งเสริมการใช้และการเข้าถึงยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพร 4. จัดระบบทะเบียนผลิตภัณฑ์สมุนไพร 5. ส่งเสริม Herbal Champions	1. ส่งเสริมการวิจัย นวัตกรรม และการใช้ประโยชน์ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์สมุนไพร 2. ส่งเสริมห้องปฏิบัติการที่มีมาตรฐานและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3. สร้างระบบการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ 4. พัฒนาเมืองสมุนไพรสร้างความเข้มแข็งชุมชนและมูลค่าจากสมุนไพร
Target of Output	1. ผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 2. มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3	1. อุตสาหกรรมสารสกัดมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 2. ผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยเฉพาะ SMEs มีผลิตภาพเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10	1. ผลักดันภาพลักษณ์ของสมุนไพรไทยควบคู่กับอาหาร 2. ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง ASEAN Herbal Hub 3. มีตราสัญลักษณ์สมุนไพรคุณภาพระดับสากลและเป็นที่ยอมรับ	1. มีการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างแพร่หลาย 2. ผู้บริโภคมีความรู้และทัศนคติที่ดีกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร 3. มีระบบทะเบียนผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เหมาะสม 4. ผลิตภัณฑ์ Herbal Champions และผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาสามารถสร้างรายได้ อย่างมีนัยสำคัญ	1. มีการลงทุนและนำเอาผลการวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวกับสมุนไพรไทยไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น 2. มีห้องปฏิบัติการเพียงพอ และกฎระเบียบที่สนับสนุน 3. มีกลไกการติดตามและการประเมินผลการขับเคลื่อนตามแผนฯ 4. ชุมชนในระดับพื้นมีความเข้มแข็งและสร้างมูลค่าจากสมุนไพร
ผู้รับผิดชอบหลัก					

รายงานความก้าวหน้าการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570

ขณะนี้อยู่ระหว่าง สลค. แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเสนอ
ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ
เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

* สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
* สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.)

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

5.1 การขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ ของหน่วยงานที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566–2570 ปีงบประมาณ 2566

5.2 การดำเนินการ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. 2565

5.3 ขอแก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งคณะกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ที่ 1/2565 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ คณะที่ 2 คณะทำงานจัดทำระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร

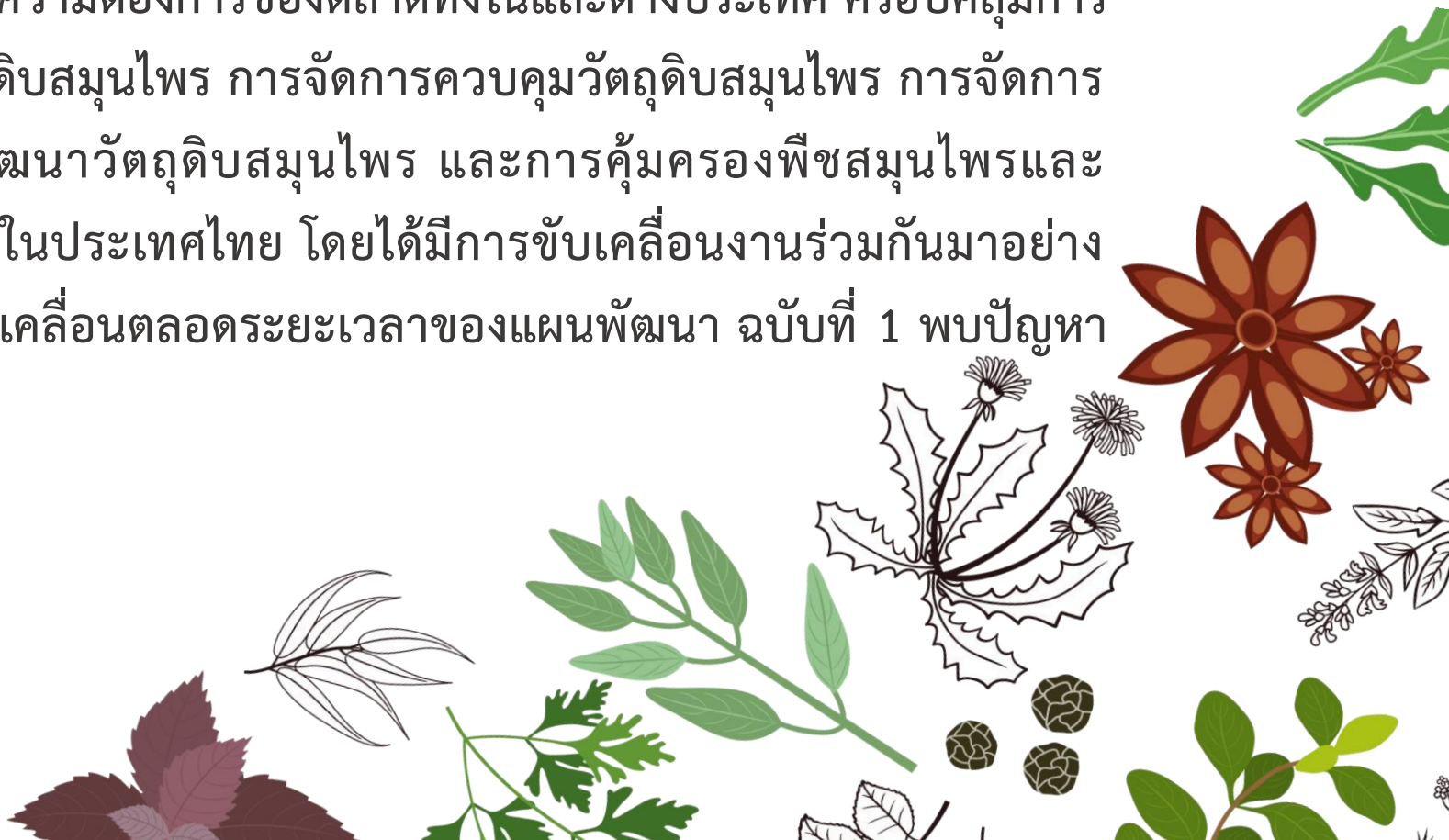

5.1 การขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ ของหน่วยงานที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการ ด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566–2570 ปีงบประมาณ 2566

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการขับเคลื่อนงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ คณะอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร เพื่อขับเคลื่อนภารกิจของคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ ตามแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2560–2565 ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริม ผลิตผลของสมุนไพรไทยที่มีศักยภาพตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ครอบคลุมการ จัดการด้านการปลูกและการแปรรูปวัตถุพิษสมุนไพร การจัดการควบคุมวัตถุพิษสมุนไพร การจัดการ ตลาดวัตถุพิษสมุนไพร การวิจัยและพัฒนาวัตถุพิษสมุนไพร และการคุ้มครองพืชสมุนไพรและ ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในประเทศไทย โดยได้มีการขับเคลื่อนงานร่วมกันมาอย่าง ต่อเนื่องของแผนระยะที่ 1 ทั้งนี้ในการขับเคลื่อนตลอดระยะเวลาของแผนพัฒนา ฉบับที่ 1 พบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานดังนี้

ปัญหาอุปสรรคจากการขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร (แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2560-2565))

	ลำดับ	ประเด็นปัญหา/อุปสรรค	หน่วยงาน	ความสำคัญ
การผลิต	1	การส่งเสริมการผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการภาคอุตสาหกรรม ยังต้องมีการส่งเสริมให้เกษตรกรให้ความสำคัญในการผลิตให้ได้มาตรฐาน ควบคู่กับมาตรการการผลิตจากภาครัฐ	กสก., มกอช., กวก.	***
ข้อมูล	2	แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร มีความจำเป็นมากเพื่อช่วยให้รู้พื้นที่ความเหมาะสมในการผลิตสมุนไพรเพื่อให้ได้คุณภาพ (ปัจจุบัน มีแผนที่ความเหมาะสมจำนวน 36 ชนิด) ซึ่งยังไม่ครอบคลุมชนิดพืชสมุนไพรที่ใช้ส่งเสริมเกษตรกร	พด.	**
	3	การจัดทำฐานข้อมูลพืชสมุนไพรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังมีอุปสรรคการดำเนินการ ด้วยรูปแบบข้อมูลของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมมีความหลากหลาย มีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณดำเนินการปรับปรุงข้อมูลให้เพื่อรองรับระบบเชื่อมโยง	สป.กษ, กสก., กวก., พด., สปก., กสส., สศก.	***
	4	การจัดทำข้อมูลต้นทุนการผลิตยังไม่ครอบคลุมชนิดพืชสมุนไพรที่ใช้ส่งเสริมเกษตรกร (เนื่องจากพืชสมุนไพรไม่จัดเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก)	สศก., กสก., กวก	**
	5	บุคลากรของหน่วยงานการส่งเสริมและการตรวจรับรองมาตรฐานยังไม่เพียงพอ	กวก., มกอช.	**
ห้องปฏิบัติการ	6	ไม่มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรองมาตรฐาน ISO 17025 ให้บริการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ ซึ่งมีความจำเป็นในการใช้งบประมาณในการดำเนินการเป็นหลัก	กวก.	***
งานวิจัย	7	งานวิจัยการใช้สมุนไพรในอาหารสัตว์มีน้อย	ปศ., สวก.	**
	8	ขาดการจัดเก็บข้อมูลการใช้สมุนไพรในอาหารสัตว์อย่างเป็นระบบ	ปศ., สวก.	**
	9	งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์รองรับการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรแก่เกษตรกรยังไม่เพียงพอ	สวก., กวก., พด.	***
ตลาด	10	ภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมระบบตลาดกลางยังไม่มากพอ ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบการซื้อขาย	กสก., ส.ป.ก., มกอช. , อดก.	**
	11	ไม่มีการส่งเสริมระบบการตรวจสอบย้อนกลับอย่างจริงจัง	มกอช., กวก. กสก.	**
	12	ขาดความต่อเนื่องในการส่งเสริมศักยภาพการผลิตและแปรรูปสมุนไพรของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์	กสก., กวก., ส.ป.ก. , กสส., สป.กษ.	***

บัดนี้ ได้เข้าสู่ห้วงของการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ
ด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566–2570 กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิต
และแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

1 เป้าประสงค์ (Objective) ของยุทธศาสตร์

1) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร แปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

2) ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและแปรรูป

3) ส่งเสริมการซื้อขายที่สามารถสะท้อนกลไกตลาดได้อย่างเหมาะสม ร่วมกับการมีกลไกการรับรองคุณภาพของวัตถุดิบและวัตถุดิบแปรรูปเบื้องต้น

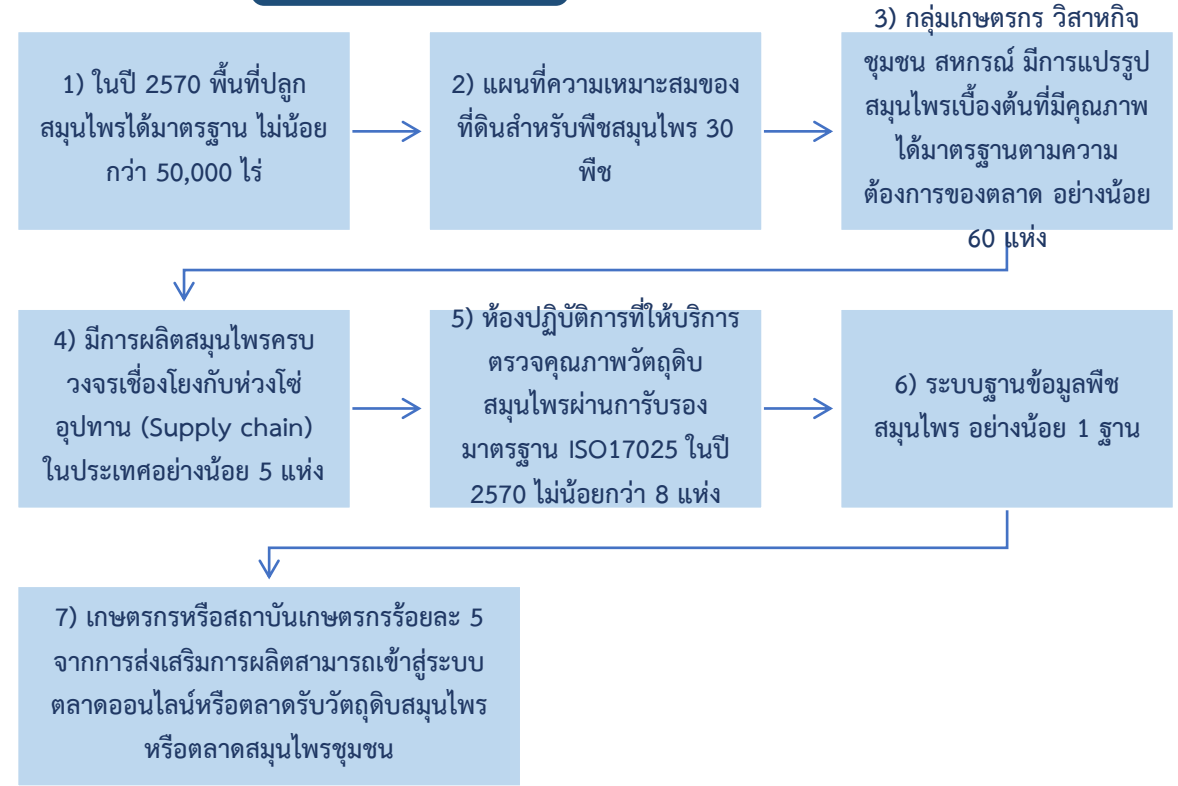
3 เป้าหมาย (Targets) ของยุทธศาสตร์

1) มีผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของปริมาณผลผลิตรวมจากฐานข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของจำนวนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ปี 2565

2 ตัวชี้วัดของผลลัพธ์

4 มาตรการ

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมการจัดการด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพในห่วงโซ่อุปทาน

มาตรการที่ 2 สนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย และวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างเครือข่าย

มาตรการที่ 3 ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบและส่งเสริมการแปรรูปภายหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยี

มาตรการที่ 4 ส่งเสริมระบบตลาดกลาง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Market) รวมทั้งเครือข่ายผู้รับซื้อวัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป

- กสก. กวก. มกอช. ส.ป.ก. สปกช. สวพส. ปศ. สศก. พด. กสส. กสก. กวก. มกอช. ส.ป.ก. สปกช. สศก. กสส. พณ. สธ.

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ สวก. สวทช. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

เป้าประสงค์ (Objective) ของยุทธศาสตร์

- 1) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร แปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
- 2) ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและแปรรูป
- 3) ส่งเสริมการซื้อขายที่สามารถสะท้อนกลไกตลาดได้อย่างเหมาะสม ร่วมกับการมีกลไกการรับรองคุณภาพของวัตถุดิบและวัตถุดิบแปรรูปเบื้องต้น

เป้าหมาย (Targets) ของยุทธศาสตร์

- 1) มีผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของปริมาณผลผลิตรวมจากฐานข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของจำนวนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ปี 2565

- 1) ในปี 2570 พื้นที่ปลูกสมุนไพรได้มาตรฐาน ไม่น้อยกว่า 50,000 ไร่
- 2) แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชสมุนไพร 30 พืช
- 3) กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ มีการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้นที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด อย่างน้อย 60 แห่ง
- 4) มีการผลิตสมุนไพรครบวงจรเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) ในประเทศอย่างน้อย 5 แห่ง
- 5) ห้องปฏิบัติการที่ให้บริการตรวจคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพรผ่านก้ารับรองมาตรฐาน ISO17025 ในปี 2570 ไม่น้อยกว่า 8 แห่ง
- 6) ระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร อย่างน้อย 1 ฐาน
- 7) เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรร้อยละ 5 จากการส่งเสริมการผลิตสามารถเข้าสู่ระบบตลาดออนไลน์หรือตลาดรับวัตถุดิบสมุนไพรหรือตลาดสมุนไพรชุมชน

ตัวชี้วัดของผลลัพธ์

มาตรการ

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมการจัดการด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพในห่วงโซ่อุปทาน

มาตรการที่ 2 สนับสนุนการพัฒนา กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างเครือข่าย

มาตรการที่ 3 ยกระดับคุณภาพวัตถุดิบและส่งเสริมการแปรรูปภายหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีมาตรฐานด้วยเทคโนโลยี

มาตรการที่ 4 ส่งเสริมระบบตลาดกลาง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Market) รวมทั้งเครือข่ายผู้รับซื้อ วัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป

แผนงานที่ 1: ส่งเสริมการผลิตพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์ หรือมาตรฐานอื่นของพืชสมุนไพร

แผนงานที่ 1: สนับสนุนการพัฒนา กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนให้เกิดการสร้างเครือข่ายด้านการผลิตสมุนไพร

แผนงานที่ 1: ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการให้ได้ GLP (Good Laboratory Practice)

แผนงานที่ 1: ส่งเสริมการตลาดด้วยระบบตลาดกลาง และตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับวัตถุดิบสมุนไพร

แผนงานที่ 2: วิจัยและพัฒนาพืชสมุนไพร และอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพรประจำถิ่น หรือพืชสมุนไพรหายาก

แผนงานที่ 2: สนับสนุนเครือข่ายการตลาดในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน

แผนงานที่ 2: ส่งเสริมการนำมาตรฐานสินค้าเกษตรตามกลุ่มที่ใช้ของพืช

แผนงานที่ 2: ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายผู้รับซื้อวัตถุดิบและสมุนไพรแปรรูป ที่เชื่อมโยงกับกลุ่มเกษตรกร/เกษตรกรรายย่อย

แผนงานที่ 3: ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ไปสู่การปลูกพืชสมุนไพรที่มีมูลค่าสูง

แผนงานที่ 3: ส่งเสริมเครือข่ายการแปรรูปสมุนไพรเบื้องต้น ในกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน

แผนงานที่ 3: ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพร

แผนงานที่ 3: ขยายตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสมุนไพรไปสู่ตลาดอาหารมูลค่าสูง

แผนงานที่ 4: มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลการผลิตสมุนไพรให้มีความเชื่อมโยง

แผนงานที่ 4: ส่งเสริมเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรอัจฉริยะ

กสก. กวก. มกอช. ส.ป.ก. สปกช. สวพส. ปศ. สศก. พด. กสส. สวก. กสย. กวก. มกอช. ส.ป.ก. สปกช. สศก. กสส. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ พณ สธ.

แผนงาน/โครงการของหน่วยงานที่สนับสนุนแผนด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2566

หน่วยงาน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
1.กรมพัฒนาที่ดิน	1. การจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชสมุนไพร	332,500	
2.กรมส่งเสริมการเกษตร	2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ	3,837,500	
3.กรมวิชาการเกษตร	3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	6,000,000	
4.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	4. แผนงานวิจัยพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีเพื่อรองรับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร	4,330,045	
	5.แผนงานวิจัยนวัตกรรมการผลิตสารสำคัญในพืชที่มีฤทธิ์ทางเภสัชกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	2,849,315	
4.สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	6.โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน	9,632,800	
	7.โครงการส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กิจกรรมส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน	4,571,000	
5.สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	8. โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร)	3,000,000	
6.กรมส่งเสริมสหกรณ์	9. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมจัดอบรมหลักสูตร “การผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน GAP” และหลักสูตรการสร้างเวทีจัดทำแผนการผลิตและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้ประกอบการ” (5 แห่ง) และกิจกรรมจัดทำฐานข้อมูล	216,700	
7.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	10. การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565	397,200	
8.สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	11. โครงการเพิ่มศักยภาพที่ปรึกษาเกษตรกรด้านมาตรฐานพืชสมุนไพรเศรษฐกิจ	370,000	
	12. โครงการส่งเสริมและยกระดับการผลิตพืชสมุนไพรเศรษฐกิจในพื้นที่เมืองสมุนไพร	450,000	
9. กรมปศุสัตว์	13. การใช้กากกาแฟและกากใบชาที่มีฤทธิ์ทางชีวภาพเป็นสารเสริมในอาหารสัตว์ เพื่อลดการใช้ยาปฏิชีวนะในระบบการผลิตสุกร	424,800	
	14. การศึกษาสมุนไพรในการกำจัดไรของไก่ไข่ที่เลี้ยงแบบปล่อยอิสระ	313,000	
รวมหน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (9 หน่วยงาน 14 โครงการ)		36,724,860	
10.กรมป่าไม้	15. โครงการป้องกันรักษาป่า พัฒนาและเพิ่มพื้นที่สีเขียว	1,077,000	
11. กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	16. โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพร	2,469,800	
12.กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	17. โครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรจากป่าชายเลนอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566	1,350,000	
รวมหน่วยงานภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (3 หน่วยงาน 3 โครงการ)		4,896,800	
รวมทั้งสิ้น (12 หน่วยงาน 17 โครงการ)		41,621,660	

แผนงานโครงการที่ได้รับงบประมาณสอดคล้องกับเป้าหมายตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570)

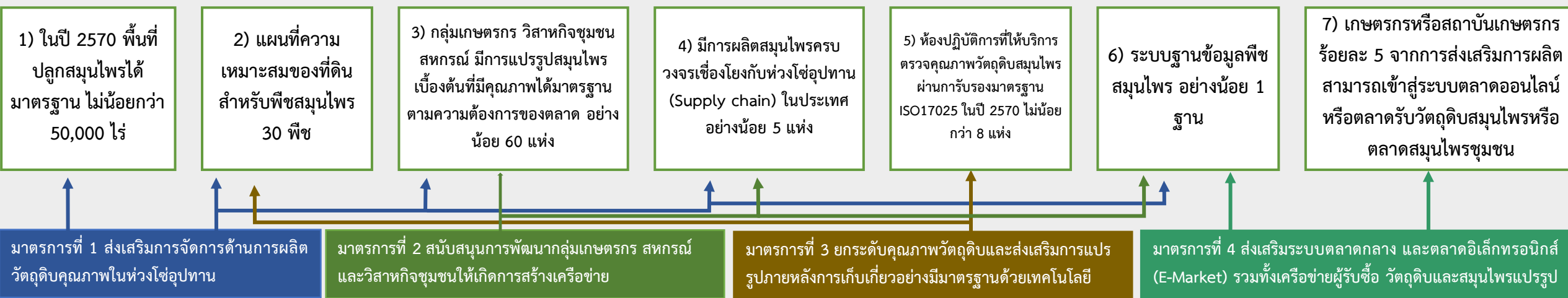
1 เป้าประสงค์ (Objective) ของยุทธศาสตร์

- ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร แปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรเบื้องต้นอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
- ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและแปรรูป
- ส่งเสริมการซื้อขายที่สามารถสะท้อนกลไกตลาดได้อย่างเหมาะสม ร่วมกับการมีกลไกการรับรองคุณภาพของวัตถุดิบและวัตถุดิบแปรรูปเบื้องต้น

2 เป้าหมาย (Targets) ของยุทธศาสตร์

- มีผลผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของปริมาณผลผลิตรวมจากฐานข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- มูลค่าการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของจำนวนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ปี 2565

ตัวชี้วัดของผลลัพธ์

แผนงานที่ได้รับงบประมาณปี 2566 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งหมด 9 หน่วยงาน

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ (กสภ.)

แผนงานวิจัยพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีเพื่อรองรับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชสมุนไพร แลแผนงานวิจัยนวัตกรรมการผลิตสารสำคัญในพืชที่มีฤทธิ์ทางเภสัชกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (กวก)

โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร)(สพ.กษ.)

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพกิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน และ โครงการส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กิจกรรมส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.)

การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565 (สศก.)

โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมการจัดอบรมหลักสูตร "การผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน GAP" และ หลักสูตรการสร้างเวทีจัดทำแผนการผลิตและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้ประกอบการ" (5 แห่ง) และกิจกรรมจัดทำฐานข้อมูล แนะนำ ส่งเสริม (กสส.)

โครงการเพิ่มศักยภาพที่ปรึกษาเกษตรกรด้านมาตรฐานพืชสมุนไพรเศรษฐกิจ และ โครงการส่งเสริมและยกระดับการผลิตพืชสมุนไพรเศรษฐกิจในพื้นที่เมืองสมุนไพร (มกอบ.)

การจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชสมุนไพร (พต.)

การใช้กากกาแฟและกากใบชาที่มีฤทธิ์ทางชีวภาพเป็นสารเสริมในอาหารสัตว์ เพื่อลดการใช้ยาปฏิชีวนะในระบบการผลิตสุกรและการศึกษาสมุนไพรในการกำจัดไรของไก่ไข่ที่เลี้ยงแบบปล่อยอิสระ (ปศ.)

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพสมุนไพร ปีงบประมาณ 2566 ภาพรวมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์
และแผนแม่บท

ยุทธศาสตร์ชาติ (Z) : ด้านการสร้าง
ความสามารถในการแข่งขัน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (Y) :
การเกษตร

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ :
เกษตรชีวภาพ

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) :
สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

หลักการและเหตุผล

- การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ มีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ การสร้างองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพสมุนไพรที่มีโอกาสทางการตลาด เข้าสู่ระบบมาตรฐานและการเชื่อมโยงข้อมูลด้านตลาดเพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการผลิต รวมถึงการนำผลงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์มาผสมผสานกับการตั้งจุดเด่นของผลิตภัณฑ์เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ชุมชน และผู้ประกอบการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนเกษตรกรให้มีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้าสมุนไพรที่ได้คุณภาพ
2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างมูลค่าเพิ่มได้

เป้าหมาย

- เกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร 1,770 ราย
- โรงอบสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน 40 แห่ง

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

สินค้าสมุนไพรที่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3

กิจกรรมจำแนกตาม Value Chain

V02 : การสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์

1. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร (กสภ.)
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพร(กวก.)
3. การพัฒนาการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ (กวก)
4. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (กสส)
5. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรในเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง (สป.กษ.)

V02 การสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์

6. ยกระดับการผลิตสมุนไพรและสร้างมูลค่าพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรเมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียง (สป.กษ.)
7. ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน (สปก.)
8. โครงการส่งเสริมและขยายพันธุ์พืชในเขตปฏิรูปที่ดิน (สปก.)
9. การใช้กากกาแฟและกากใบชาที่มีฤทธิ์ทางชีวภาพเป็นสารเสริมในอาหารสัตว์ (ปศ.)
10. โครงการเพิ่มศักยภาพที่ปรึกษาเกษตรกรด้านมาตรฐานพืชสมุนไพรเศรษฐกิจ (มก)

V03 การตลาด

1. ประชาสัมพันธ์ด้านการส่งเสริมการผลิตและการใช้ประโยชน์สมุนไพร (กสภ.)
2. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานด้านการพัฒนาสมุนไพรในพื้นที่โครงการเมืองสมุนไพร (สป.กษ.)

งบประมาณปี
2566 รวมทั้งสิ้น
36,724,860 บาท

V04 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสินค้าเกษตรชีวภาพมูลค่าเพิ่มขึ้น

1. ขับเคลื่อนการพัฒนางานสมุนไพรของ กษ. (สป.กษ.)
2. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสมุนไพร (สป.กษ.)
3. การจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชสมุนไพร (พต.)
4. การประเมินผลโครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร ปี 2565 (สศค.)
5. แผนงานวิจัยพัฒนาพันธุ์และเทคโนโลยีเพื่อรองรับ GAP (กวก)
6. แผนงานวิจัยนวัตกรรมการผลิตสารสำคัญในพืชที่มีฤทธิ์ทางเภสัชกรรม (กวก)

V04 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสินค้าเกษตรชีวภาพมูลค่าเพิ่มขึ้น

ผู้รับผิดชอบ

หลัก : กสภ.
สนับสนุน : สป.กษ. / กวก./ สปก. / สศค./

ต้นทาง

กลางทาง

ปลายทาง

- เกษตรกรได้รับการพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรจำนวน 1,770 ราย
- โรงอบสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน 40 แห่ง

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการยกระดับการผลิตสู่มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรชีวภาพได้

ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกร เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น / องค์กรเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรได้หลากหลาย

สังคม ได้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ผู้บริโภคมีสุขภาพดี และสร้างความมั่นคงทางอาหาร

ผลสัมฤทธิ์ (Impact)

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

1. เห็นชอบ แนวทางการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ ของหน่วยงานที่สนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2566-2570 ปีงบประมาณ 2566 ตามเป้าหมายตัวชี้วัด ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน
2. มอบหมาย หน่วยงานขับเคลื่อนดำเนินงานสนับสนุนเป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ปีงบประมาณ 2566

5.2 การดำเนินการ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์
สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. 2565

ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. 2565

1 - พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 กำหนดให้มี
กฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตสมุนไพร
- คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ มอบหมายให้
คณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพรพิจารณาจัดทำ (ร่าง) ประกาศ
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการ
ผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

2 - คณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ซึ่งมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เป็นประธาน มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการ
กรมส่งเสริมการเกษตรจัดทำร่าง “ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพร
แห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการ
ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ....

การจัดทำ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ....

เนื้อหาร่าง ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. .... ประกอบด้วย 2 เรื่องหลัก ได้แก่

- 1) การขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน
- 2) การส่งเสริมและสนับสนุน

การพิจารณา ได้นำเสนอ (ร่าง) ประกาศดังกล่าว ได้ให้คณะอนุกรรมการ
วัตถุดิบสมุนไพรพิจารณาในที่ประชุม 2 ครั้ง
- ประชุมคณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ครั้งที่ 2/2564 เมื่อ 9 มิถุนายน 2564
- ประชุมคณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพร ครั้งที่ 3/2564 เมื่อ 1 ธันวาคม 2564

(ร่าง) ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข รวมถึงมาตรการการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็น
วัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย ตามพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 (9) และมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร
พ.ศ. 2562 คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ จึงออกประกาศ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศ
คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการ
ส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ....”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับ
ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ตามประกาศ

“ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร” หมายถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน หรือผู้ประกอบการที่เป็นเกษตรกร

“สมุนไพร” หมายถึง รายชื่อและปริมาณของสมุนไพรที่อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยฯ ประกาศ

“แนวทางเกษตรปลอดภัย” หมายถึง ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารพิษ หรือการปนเปื้อนของสารเคมี หรือโลหะหนักที่จะมีผลต่อผู้บริโภค

ข้อ 4 การขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพรที่ประสงค์ขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน

- 1) ต้องได้รับใบรับรองการแจ้งเป็นผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร
- 2) เป็นผู้ประกอบการที่ขอรับการส่งเสริมสนับสนุนตามข้อ 5 ของประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
- 3) ต้องเป็นกิจกรรมหรือโครงการที่อยู่ภายใต้แผนงานโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ที่กรมการแพทย์แผนไทยฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 (9) และมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ จึงออกประกาศ ดังต่อไปนี้

ข้อ 5 การส่งเสริมและสนับสนุน ตามประกาศนี้ ให้ดำเนินการตาม ข้อ 7 ของประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ พ.ศ. 2563 แห่งพรบ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562

ข้อ 6 ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รักษาการ และมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาด การปฏิบัติตามประกาศนี้ คำวินิจฉัยให้เป็นที่สุด

ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย
พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข รวมถึงมาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย ตามพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๙) แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ จึงออกประกาศ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร” หมายความว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน หรือผู้ประกอบการที่เป็นเกษตรกร ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดประเภทผู้ประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๓

“สมุนไพร” หมายความว่า รายชื่อและปริมาณของสมุนไพรที่อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประกาศ จะให้การส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้มีการเพาะปลูก เพาะเลี้ยง หรือแปรรูป หรือการกำหนดพื้นที่ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเพาะปลูก เพาะเลี้ยง หรือแปรรูปเมื่อเห็นว่ามีความจำเป็น ตามข้อ ๘ ของประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๓

“แนวทางเกษตรปลอดภัย” หมายความว่า ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารพิษ หรือการปนเปื้อนของสารเคมี หรือโลหะหนักที่จะมีผลต่อผู้บริโภค การผลิตต้องมีความปลอดภัยทั้งต่อเกษตรกรผู้ผลิต และสิ่งแวดล้อม โดยต้องผ่านการตรวจสอบและรับรองจากหน่วยตรวจรับรองที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เกษตรอินทรีย์ ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เป็นต้น

ข้อ ๔ การขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพรที่ประสงค์ขอรับการส่งเสริมและสนับสนุน จะต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ต้องได้รับใบรับรองการแจ้งเป็นผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งเป็นผู้ประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๓ แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒) เป็นผู้ประกอบการที่ขอรับการส่งเสริมสนับสนุนตามข้อ ๕ ของประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๓ แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ต้องเป็นกิจกรรม...

(๓) ต้องเป็นกิจกรรมหรือโครงการที่อยู่ภายใต้แผนงานโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมาย ที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำขึ้น โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

ข้อ ๕ การส่งเสริมและสนับสนุน ให้ดำเนินการตาม ข้อ ๗ ของประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการส่งเสริมผู้ประกอบการ พ.ศ. ๒๕๖๓ แห่งพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ และตามแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๖ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รักษาการ และมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดการปฏิบัติตามประกาศนี้ คำวินิจฉัยให้เป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายอนันท์ นามวิบูล)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

แบบท้ายประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ

เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตวัตถุดิบสมุนไพร

เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๖๕

แนวทางการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรของหน่วยงานในคณะอนุกรรมการวัตถุดิบสมุนไพรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้าน	การดำเนินงาน	หน่วยงาน
๑. ด้านการวางแผนการผลิต	๑.๑ การสนับสนุนข้อมูลแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกสมุนไพร	- กรมพัฒนาที่ดิน - สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
	๑.๒ การสนับสนุนข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน	- กรมส่งเสริมการเกษตร
๒. ด้านการผลิต	๒.๑ การส่งเสริมการใช้สมุนไพรพันธุ์ดี สายพันธุ์ที่มีคุณภาพ มีศักยภาพสูง เพื่อให้ผลผลิตตรงตามความต้องการของตลาด	- กรมวิชาการเกษตร - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมส่งเสริมสหกรณ์ - สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมป่าไม้ - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	๒.๒ การส่งเสริมให้มีแหล่งรวบรวมและจำหน่ายพันธุ์สมุนไพรเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงง่าย ได้พันธุ์ดี ตามความต้องการของตลาด	- กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมวิชาการเกษตร - กรมป่าไม้ - องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	๒.๓ การให้คำแนะนำการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การแปรรูปสมุนไพร และจัดทำเอกสารคู่มือการปลูกสมุนไพรเพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร	- กรมวิชาการเกษตร - กรมส่งเสริมการเกษตร - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - กรมพัฒนาที่ดิน - กรมส่งเสริมสหกรณ์ - สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) - กรมป่าไม้ - สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	๒.๔ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนากระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว และการแปรรูปสมุนไพร	- กรมวิชาการเกษตร - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมส่งเสริมสหกรณ์ - สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๓. ด้านมาตรฐานคุณภาพการผลิต	๓.๑ การจัดทำแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการปลูกพืชสมุนไพร รายชนิด (Good Agricultural Practices : GAP)	- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ - สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) - กรมวิชาการเกษตร - กรมป่าไม้

ด้าน	การดำเนินงาน	หน่วยงาน
๓. ด้านมาตรฐานคุณภาพการผลิต (ต่อ)	๓.๒ การให้คำแนะนำ คำปรึกษาและการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพการผลิตพืชสมุนไพร (GAP/อินทรีย์/PGS)	- กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมวิชาการเกษตร
๔. ด้านการสร้าง ความเข้มแข็งของผู้ประกอบการและการตลาดสมุนไพร	๔.๑ การส่งเสริมและการอนุรักษ์การผลิตพืชสมุนไพรอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นหายาก เพื่อผลิตเป็นสินค้าสำคัญทางเศรษฐกิจของชุมชน	- กรมป่าไม้ - กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช - องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ - กรมวิชาการเกษตร - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	๔.๒ การส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร ตามความพร้อมและสมัครใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนา และการบริหารจัดการด้านการผลิต และการตลาดอย่างเป็นระบบ	- กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมส่งเสริมสหกรณ์ - กรมพัฒนาที่ดิน - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	๔.๓ การส่งเสริมการใช้ตลาดกลางวัตถุดิบสมุนไพร และตลาดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายวัตถุดิบสมุนไพรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และราคาเป็นธรรม ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง	- กรมส่งเสริมสหกรณ์ - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ - องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร - สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๕. ด้านการวิจัยพัฒนา	๕.๑ การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมุนไพรในด้านการผลิต การแปรรูป และการนำไปใช้ประโยชน์	- กรมวิชาการเกษตร - สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) - สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง - กรมป่าไม้ - สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
	๕.๒ การพัฒนาฐานข้อมูลการผลิตพืชสมุนไพรเพื่อเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมพัฒนาที่ดิน - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร - กรมส่งเสริมการเกษตร - กรมส่งเสริมสหกรณ์ - สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) - กรมป่าไม้ - กรมวิชาการเกษตร

(ร่าง) ประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ
เรื่อง การกำหนดประเภทผู้ประกอบการ พ.ศ. ....
(ตามมาตรา 10(8) แห่ง พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ.2562)

ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ข้อ 5 (1)

ผู้ประกอบการที่เป็นเกษตรกร
ข้อ 5 (2) ก - จ

- อ้างอิง 1. ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร
2. ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

ผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
ข้อ 6 (1)

ผู้ประกอบการรายย่อย
ข้อ 6 (2) ก และ ข

ผู้ประกอบการขนาดย่อม
ข้อ 6 (3) ก และ ข

ผู้ประกอบการขนาดกลาง
ข้อ 6 (4) ก และ ข

- อ้างอิง 1.พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548
2.กฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวร
ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2545

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เห็นชอบ มอบหมายหน่วยงาน พิจารณาดำเนินการจัดทำแนวทางการส่งเสริมเกษตรกร และการจัดทำ ทะเบียนเกษตรกรผู้ขอรับการส่งเสริม ประเภทผู้ประกอบการผลิตสมุนไพร (เกษตรกร)

ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายสมุนไพรแห่งชาติ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการผลิตสมุนไพรเพื่อใช้เป็น วัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพร ตามแนวทางเกษตรปลอดภัย พ.ศ. 2565

5.3 ขอแก้ไขเพิ่มเติม คำสั่งคณะกรรมการวัตถุอันตราย ที่ 1/2565 เรื่อง
แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ คณะที่ 2
คณะกรรมการจัดทำระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร

4.1 คำสั่งอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร ที่ 1/2565 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ

คณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพร

ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประธานคณะทำงาน : ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- คณะทำงาน :
1. ผู้แทนกรมปศุสัตว์
  2. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน
  3. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร
  4. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร
  5. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์
  6. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
  7. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
  8. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
  9. ผู้แทนองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
  10. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
  11. ผู้แทนสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
  12. ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
  13. ผู้แทนกรมป่าไม้
  14. ผู้แทนกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
  15. ผู้แทนองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
  16. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
  17. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
  18. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- คณะทำงานและเลขานุการ : 19. หัวหน้ากลุ่มพัฒนานวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

คณะทำงานจัดทำระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร

ประธานคณะทำงาน : 1. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- คณะทำงาน : 2. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ หรือผู้แทน
3. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมพัฒนาที่ดิน หรือผู้แทน
  4. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมวิชาการเกษตร หรือผู้แทน
  5. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร หรือผู้แทน
  6. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือผู้แทน
  7. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือผู้แทน
  8. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือผู้แทน
  9. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
  10. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
  11. ผู้แทนสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
  12. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้แทน
  13. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมป่าไม้ หรือผู้แทน
  14. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือผู้แทน
  15. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

คณะทำงานและเลขานุการ :

16. หัวหน้ากลุ่มพัฒนานวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สป.เกษตร
17. หัวหน้ากลุ่มบริหารข้อมูลการเกษตร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.เกษตร

4.1 คำสั่งอนุกรรมการวัตถุพิษสมุนไพร ที่ 1/2565 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ

แก้ไขจาก 17) หัวหน้ากลุ่มบริหารข้อมูลการเกษตร
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เป็น 17) หัวหน้ากลุ่มระบบงานสารสนเทศและภูมิสารสนเทศ
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะทำงานจัดทำระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร

ประธานคณะทำงาน : 1. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- คณะทำงาน : 2. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ หรือผู้แทน
3. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมพัฒนาที่ดิน หรือผู้แทน
  4. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมวิชาการเกษตร หรือผู้แทน
  5. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร หรือผู้แทน
  6. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือผู้แทน
  7. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือผู้แทน
  8. ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือผู้แทน
  9. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
  10. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
  11. ผู้แทนสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
  12. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้แทน
  13. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมป่าไม้ หรือผู้แทน
  14. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือผู้แทน
  15. ผู้แทนสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

คณะทำงานและเลขานุการ :

16. หัวหน้ากลุ่มพัฒนานวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน สป.กษ
17. หัวหน้ากลุ่มบริหารข้อมูลการเกษตร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สป.กษ

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

เห็นชอบ ให้แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบ คำสั่งคณะกรรมการวัตถุบสมุนไพรร เรือง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนพัฒนาผลิตผลสมุนไพรที่มีศักยภาพ คณะที่ 2. คณะทำงานจัดทำระบบฐานข้อมูลพืชสมุนไพร และมอบหมายฝ่ายเลขานุการดำเนินการจัดทำร่างคำสั่งเสนอประธาน คณะอนุกรรมการวัตถุบสมุนไพรรลงนามต่อไป

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ

